

Філософ європейської візії

**(до 70-річного ювілею
професора А. А. Герасимчука)**

Житомир – 2010

ББК 87.3 (4 Укр)
Ф 54
УДК 1(091) (477)

Укладачі: Саух Петро Юрійович,
Козловець Микола Адамович,
Слюсар Вадим Миколайович,
Герасимчук Валентина Іванівна,
Свінціцька Олена Іванівна.

Ф 54 **Філософ європейської візії (до 70-річного ювілею професора А.А. Герасимчука)** [науково-популярне видання] / За заг. ред. проф. Сауха П.Ю. – Житомир: Видавництво ЖДУ імені Івана Франка, 2010. – 90 с., ілюстрації.

У виданні висвітлено життєвий і науковий шлях відомого українського вченого, доктора філософських наук, професора кафедри філософії Житомирського державного університету імені Івана Франка, а також систематизовано матеріали, які характеризують творчий доробок ученого.

Для викладачів наукових працівників, аспірантів, докторантів, широкого кола читачів.

ББК 87.3 (4 Укр)
УДК 1(091) (477)

© Герасимчук В.І., Козловець М.А.,
Саух П.Ю., Свінціцька О.І., Слюсар В.М.

Передне слово

*Андрію Андрійовичу Герасимчуку –
подвижнику гуманізму і людяності,
мудрому і простому, зрозумілому і
непередбачуваному, здатному до
самоспалення і самовідродження.*

Андрій Андрійович – унікальний філософ-оптиміст. Бути таким вкрай складно в сучасному світі, коли на зламі епох вирували протуберанці, ламаючи ідеологеми, теореми, концепції, світоглядні орієнтації навіть з тих фундаментів, яким приписувалась вічність. Він завжди зберігав і зберігає неповторність, талановитість людського спілкування, прагність творити інтелігентність. Своєю людськістю і громадянськістю, освіченістю він переконує, що людський біль слід відчувати болісно, а радість – радісно, адекватно і не збайдужіло реагуючи на суперечливий світ, долю рідної землі, проблеми друзів, родини. Його мислення, позиція, дія часто змушували мене шукати відповідь на питання: яким має бути справжній філософ? Хтось із китайських мудреців сказав, що слова потрібні для того, щоб впіймати думку. Коли думка схоплена, про слова забувають. Андрій Андрійович належить до тих рідкісних людей, у спілкуванні з якими про слова забуваєш.

Андрій Андрійович багата на талант натура. Але є й таке, чого у нього немає. Немає байдужості до творчої долі своїх учнів, немає “внутрішнього годинника”, аби перервати час праці задля відпочинку, немає сили чи волі відмовити у проханні про допомогу.

Проте у нього є духовна витонченість, сублімована культурність, природна філософська галантність – усе те, через що спілкування з ним запам’ятовується надовго. Така дуальність притаманна людям неординарним, неабияким, цікавим.

Шановний Андрію Андрійовичу!

*Нехай цей день стане для Вас джерелом світлої,
чистої та вічної, натхненної та всеохоплюючої*

Енергії Життя, Душі та Серця!

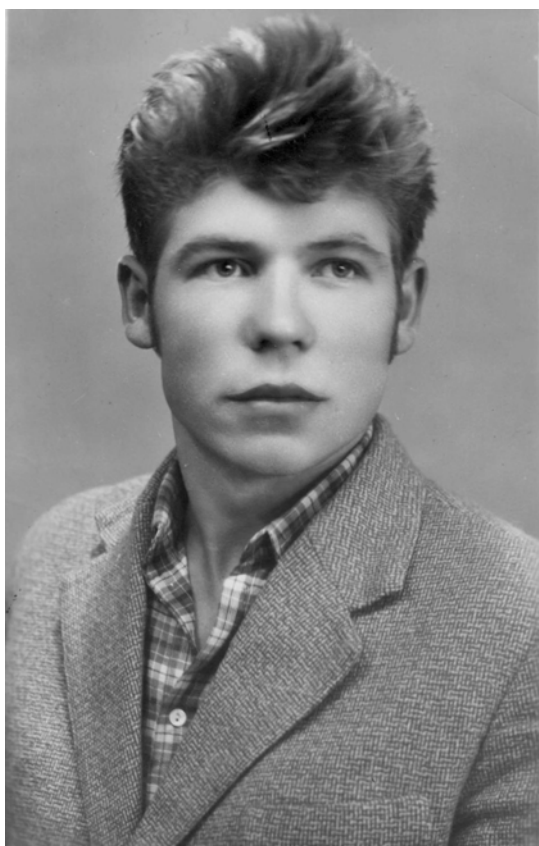
*Ще бажаємо Вам досягти висоти орлиного
польоту, на якій мрії та бажання стають не лише
сьогоднішньою реальністю, а й дарують відчуття
сповненості здоров'ям, гармонії зі світом,
спокою в душі та миру на серці!*

*Петро Юрійович Саух,
доктор філософський наук,
професор,
ректор Житомирського державного
університету
імені Івана Франка*

МОЇ ШЛЯХИ ЖИТТЄВІ...

Моє кредо: бути завжди серед перших

Народився я в селі Кодня Житомирського району, яке розташувалося майже по середині між Житомиром та Бердичевом у родині колгоспників. Досліджувані мною в архівах Житомирщини до 30-х років XIX століття мої предки проживали саме в Кодні. Мій прапрадід по материній лінії – дрібний шляхтич Андрій Барановський, а по батьковій – вільний землероб – Петро Герасимчук, народжували дітей, внуків та правнуків не виїжджаючи з містечка (такий статус мала Кодня до 30-х років минулого століття).

У 1947 році пішов у перший клас. Усім відомо, який це був рік. Діти на уроках від голоду втрачали свідомість. Пам'ятаю моя сусідка за партою Маруся несподівано на другому уроці впала на підлогу. Вчителька Віра Михайлівна з нашою допомогою завела

ученицю у викладацьку і там ледве привела дівчинку до тями. Потім взяла Марусю і завела до своєї домівки, а жила вона навпроти школи, дала їй щось з'їсти, а сама чимдуж до нас, щоб не звільнили за "недотримання дисципліни праці". А могли б звільнити ні за що – була Віра Михайлівна єврейкою, а тоді серед простого народу хтось настирливо поширював людиноненависницький лозунг "Бей жидов, спасай Россию!". Гасло це жителями Кодні сприймалось як вираз здичавіння. Всі любили Віру Михайлівну і допомагали їй, вчительці початкових класів, хто чим міг - паливом, обробітком городу, добрим, теплим словом.

У школі вчився добре. Особливо подобалась мені історія, українська і російська мова і література, географія, геометрія і тригонометрія. Був непоганим спортсменом. Завдяки ентузіасту фізкультури в Коднянській СШ вчителю Степанові Варфоломійовичу Класу досягнув із акробатики і гімнастики перших юнацьких розрядів, других розрядів зі штанги і плавання. Дуже цікавився літературою. Книжки, які були в трьох бібліотеках села, на той час майже всі були мною прочитані. Доходило іноді до курйозів: хтось переконав нашого класного керівника – Олександру Олександрівну – напрочуд чуйну і відповідальну вчительку, що таке захоплення книгами може негативно позначитися на психіці школяра і мені з її "подачі" книжок не видавали. Тоді я просив свого на два роки молодшого брата Анатолія (сьогодні він пенсіонер-підполковник і проживає

в Москві) взяти ту чи іншу книжку начебто для себе, і він мені ці книги брав.

Після закінчення в 1957 р. середньої школи до ВНЗ не вступав через сімейні обставини, а пішов працювати на залізницю робітником. У березні 1958 року вступив до технічного училища № 5 м. Житомира, яке тоді знаходилося на вул. Комуністичній (тепер Львівська). Закінчив училище в грудні 1959 р. за спеціальністю столяр-червонодеревник і був направлений працювати в трест "Запорожалюмінійбуд" до м. Запоріжжя. Там мені дали сокиру, пилку, рубанок і сказали: "Нам червонодеревники не потрібні, нам потрібні теслярі". Згадався мені наш майстер з технічного училища, педагог із великої літери (хоч вищої педагогічної освіти він не мав) Глембоцький Костянтин Францович, який нас учив: "Червонодеревник – це вищий клас в обробці дерева, а коли комусь із вас доведеться теслярувати, покажіть суперклас". Не знаю чи вдавалося мені тей суперклас показувати, але наш бригадир Корягін Віктор Іванович, завжди зосереджений і мовчазний, коли проходив повз мене прискіпливо кидав погляд на мою роботу (а це було плінтусування, підгонка дверей, настилання підлоги тощо) і схвально говорив: "Молодець, а вас таки в тому житомирському училищі добре вчили". Працюючи на будовах тресту, одночасно писав статті в обласну газету "Комсомолец Запоріжжя", а згодом став її позаштатним кореспондентом і своє майбутнє пов'язував з журналістикою.

Але ще коли я навчався в технічному училищі в Житомирі, подружився з непересічною людиною Яковом Зайком – пізніше депутатом Верховної Ради України (1 скликання) від Житомирщини. Яків Якович Зайко свого часу активно співпрацював з Борисом Теном і, хоч ми були однолітками, взагалі його кругозір, звичайно, був ширший вчорашнього сільського хлопця, яким був я. Тож він в листах до мене настійливо радив, щоб я пішов вчитися на філософський факультет. Однак прийшла повістка до служби в Радянській Армії і 10 жовтня 1961 року я потрапив до школи молодших командирів зенітно-ракетних військ СРСР (м. Калінковичі, Білорусь). Через 11 місяців був направлений в дивізіон, який локалізувався в лісах під Гомелем, командиром відділення kabіни "П" (захоплення ракети електромагнітним променем і її супровід на ціль). Реалізовував своє кредо: "Бути завжди в числі перших", тож скоро моє відділення операторів (6 осіб) єдине в дивізіоні, складалося зі спеціалістів 2 і 3 класу, а я на початку 3-го року служби склав на 1-й клас. Це стало подією в полку – до цього часу ніхто з сержантів і солдатів строкової служби не досягав такого рівня. Слід відзначити, що наш 4-й зенітно-ракетний дивізіон в полку був взагалі на високому рівні. Пригадуються слова М. Хрущова, який в одному з виступів заявив: "Наші ракетчики здатні потрапити в космосі в муху". Слова лідера держави були сказані образно, але зміст їх був недалекий від правди. Наш дивізіон на полігоні в Капустиному Ярі пострілом із

ракети вразив ціль із результатом 5 метрів по куті і 7 метрів за азимутом. Той, хто знайомий з результатами пострілів зенітно-ракетних комплексів, достеменно знає, що це ідеальний результат.

Якось мене викликав на розмову заступник командира дивізіону з політичної роботи капітан Іван Михайлович Щєпаков (колишній випускник філософського факультету МДУ ім. М. Ломоносова) і запитав: "Ти, Герасимчук, будеш вступати до університету і якщо є не таємниця, до якого?" Я відповів, що хочу на факультет журналістики, але один з моїх друзів (Я. Я. Зайко) радить мені вступати на філософський КДУ ім. Т.Г.Шевченка. Пильно глянув Іван Михайлович мені у вічі й промовив: "Правильно він тобі радить". Через кілька місяців я вислав документи на історико-філософський факультет на відділення "філософія" (філософський офіційно самостійно почав існувати з 1965 р.) і почав готуватися до іспитів. Найбільше боявся твору з української літератури. Адже тоді, чого гріха таїти, домінувала російська мова і я вже кілька років перебував у російськомовному середовищі, а тут потрібно було проявити досконалі знання з української літератури, граматики, синтаксу. Готувалися ми групами, які склалися на засадах симпатії і недавнього армійського минулого. Тож я готувався з Леонідом Губерським (нинішній ректор КНУ ім. Т.Г.Шевченка), Григорієм Петровим (Леонід і Григорій прийшли з танкових військ), Іваном Пугачом та ще декількома колишніми армійцями. Треба було з

трьох екзаменів набрати не менше, ніж 14 балів. Ці бали ми набрали. До речі, коли ми закінчили писати твір з української літератури, а писали ми "Образ Чіпки в творі Панаса Мирного "Хіба ревуть воли як ясла повні?"" і вже готувалися здавати чистовики і чорновики, Леонід Губерський мені шепнув: "Андрію, ось тут постав кому". І саме та кома мене, напевно, врятувала: я отримав оцінку "добре". А з трьох іспитів набрав 14 балів. Якби була ще якась помилка, тоді, напевно, була б "трійка" і – 13 балів. Так я міг залишитися ні з чим, і взагалі, хто його знає, як би поточилася моя доля...

*Андрій Андрійович зі своїм другом – Леонідом Васильовичем Губерським.
А в майбутньому такі мрії...*

Тож завжди згадую теплим словом Леоніда Васильовича Губерського. Перші місяці вчитися було важко, особливо давалася взнаки вища математика, адже середню школу закінчив давно і ніде з нею особливо не зіштовхувався. Легко було з фізикою і хімією, філософськими дисциплінами і вже на другому курсі, я отримував підвищену стипендію (а це було понад 40 карбованців – на той час немала сума), а з третього курсу вчився виключно на "відмінно".

Ми розпочинали своє студентське життя в період останнього року перебування при владі Першого секретаря ЦК КПРС М. С. Хрущова, діяльність якого історики назвали "відлигою". Під впливом цієї "відлиги" нам читали блискучі лекції з історії філософії, теорії пізнання, зарубіжної європейської і вітчизняної філософії справжні майстри філософської думки Павло Васильович Копнін, Володимир Іларіонович Шинкарук, Володимир Карлович Танчер, Микола Степанович Шлепаков, Мирослав Володимирович Попович, Петро Сидорович Дишлевий, Микола Іванович Третьак, Анастасія Олександрівна Пашкова і ще тоді відносно молоді доценти – Ігор Валентинович Бичко, Михайло Олександрович Булатов та ін.

Курс у нас був винятково дружній. Підтримували один одного і порадами, і консультаціями, а іноді – й матеріально. Серед нас сформувався могутній осередок з колишніх армійців, де тон задавали Леонід Губерський, який вже тоді вирізнявся з-поміж нас неабиякими організаційними здібностями, як сьогодні

говорять "менеджер від Бога", Микола Михальченко, Микола Михайлюк, Юрій Федєв, Іван Молчанов, Мирослав Корж, Геннадій Озадовський, Віталій Лях, Віктор Холох, Борис Сєдін та ін. Значна частина з них стали докторами наук, професорами, член-кореспондентами, академіками, а деякі досягли керівних посад. Так, наприклад, ректором найпрестижнішого в Україні Київського національного університету імені Тараса Шевченка є Л. Губерський, М. Михальченко в перші роки незалежності України був радником першого Президента України Л. Кравчука.

Ми не тільки вчилися, але й працювали. Майже кожен рік під керівництвом Леоніда Губерського наш курс виїжджав літом на цілинні землі Казахстану. До нас долучалися й студенти старших та молодших курсів, наприклад, такі відомі сьогодні особистості як Василь Кремень, Федір Кирилюк та ін.

У своїй діяльності ми брали приклад зі студентів на два-три курси старших за нас, а це: А. І. Трубенко, А. І. Савченко, І. В. Огороднік, М. Ф. Тарасенко, В. І. Табачковський, М. М. Мокляк та інші. У навчанні ми не мали права здавати позицій, бо за нами йшла чергова хвиля непересічних особистостей філософського факультету – Василь Григорович Кремень, Анатолій Євгенович Конверський, Петро Юрійович Саух, Володимир Іонович Лубський, Микола Миколайович Кисельов, Віктор Петрович Андрущенко, Федір Михайлович Кирилюк, Анатолій Миколайович Лой, Володимир Іванович Ярошовець, Леонід Андрійович Чекаль та інші. Сьогодні це

відомі як в Україні, так і за її межами вчені, гордість української філософської думки.

Закінчив філософський факультет у червні 1969 р. Постало питання про роботу. На неофіційному рівні отримав запрошення працювати в апараті Житомирського обкому партії. Секретарем обкому з ідеології тоді була Ольга Сергіївна Чорнобривцева. Вона дала доручення завідуючому відділом попередньо зі мною поспілкуватися. Розмова була відверта й доброзичлива. Завідуючий відділом попрощався зі мною зі словами: "Подумайте і через кілька днів повідомте про своє рішення". Через кілька днів прийшов ще за порадою до декана філософського факультету професора Володимира Карловича Танчера. Він мене уважно вислухав, глянув поверх окулярів і сказав: "Я думаю, що Вам краще залишитися на факультеті. Ви проявили себе з найкращого боку. Завойовували призи з наукової роботи на Всесоюзному і республіканському рівнях, Ваші доповіді викликали зацікавленість на студентських міжвузівських наукових конференціях. Починайте працювати у мене на кафедрі над дисертацією". Так я став працювати на кафедрі В. К. Танчера. Зателефонував до відділу пропаганди та агітації Житомирського Обкому партії повідомити про своє рішення. Мою відповідь сприйняли із зрозумінням.

У квітні 1972 р. достроково захистив кандидатську дисертацію і на запрошення завідуючого кафедрою філософії Української сільськогосподарської академії, професора

Валентина Павловича Ключнікова перейшов працювати до нього на кафедру. Там пройшов шлях від асистента, старшого викладача до доцента і професора. Викладав філософію для студентів із країн Африки, Азії, Латинської Америки, НДР, Іспанії, Португалії, Чехословаччини (нині окремі держави – Чехія та Словаччина). Щороку в УСГА навчалися представники з 42-44 країн. Окрім філософії, в позалекційний час потрібно було багато уваги надавати національній, демографічній політиці, расовим відносинам тощо. Працювати було вкрай складно. Не таємниця, що в такому конгломераті людей, з різними культурами, освітою, релігіями, расовими забобонами виникали колізії, навіть агресивні випадки студентів один проти одного, особливо на перервах. Доводилося вгамовувати, переконувати, присоромлювати.

На канікулах, під час свят ректорат УСГА організовував для студентів-іноземців різноманітні екскурсії до Москви, Ленінграду, Мінська та інших міст. Неофіційно вважалося, що старшим групи цієї категорії студентів повинен бути викладач суспільних дисциплін і не нижче доцента за посадою. От і доводилося мені весь час бути тим старшим. Звичайно, такі поїздки були цікаві, але величезна відповідальність за кожного студента виснажувала сили, особливо тоді, коли ми приєднувалися до різноманітних екскурсій (а це кілька різних груп), відвідування театрів, музеїв, зоопарків тощо.

Зі студентами-іноземцями під час екскурсії доКремля.

Визначні місця Кремля.

Під час роботи в УСГА, зустрів чарівну жінку, напрочуд розумну і вродливу – викладача англійської мови Донецького університету Валентину Іванівну. Вона приїхала з Донецька до Києва в Інститут підвищення кваліфікації, а потім працювала в середній школі №197 м. Києва з поглибленим вивченням англійської мови. Згодом захистила кандидатську дисертацію з педагогіки і сьогодні є доцентом кафедри англійської мови.

Андрій Андрійович із дружиною Валентиною Іванівною.

Дружина Валентина подарувала мені двох чудових діток – сина Костю і доньку Наталочку. Констянтин закінчив у США два університети економічного спрямування і сьогодні очолює будівельну фірму в Києві. Наталія з червоними дипломами теж закінчила два університети: юридичний факультет КНЕУ та

економічний факультет Європейського університету. Захистила кандидатську дисертацію з економіки і сьогодні працює доцентом Національного університету біоресурсів і природокористування (колишній Національний аграрний університет).

У 1979 році з ректорату з роботи з іноземцями УСГА отримав пропозицію поїхати до Москви на мовну підготовку для роботи в одній з латиноамериканських країн. З України на курси іспанської мови до МДУ ім М.Ломоносова було направлено три особи – Інна Анатолівна Бондарчук (сьогодні професор КНУ імені Тараса Шевченка), професор Анатолій Станіславович Канарський з Інституту філософії АН України (на жаль, передчасно помер за кордоном) і я.

Діти Андрія Андрійовича: донька Наталка та син Костянтин.

Мовне навантаження було велике. Нас вчили згідно новітнім на той час мовними технологіями і це дало неабиякі результати. Ми вільно розмовляли та пристойно писали іспанською мовою. Після іспиту нас відпустили додому і вже в січні 1981 р. викликали на державну комісію щодо відрядження на роботу за кордон. Перед початком роботи комісії заповнили анкети. У графі "Якими мовами володієте?", я написав: "Вільно – німецькою (перед цим ходив на річні курси з німецької мови), можу вільно спілкуватися іспанською і польською". "Ви знаєте польську? І звідки?" – запитали мене там. Я відповів, що моя бабуся по маминій лінії була родовитою полькою і до 8 років я із молодшим братом майже постійно жив у неї. Вона вчила нас розмовляти польською мовою, але скоріше це був якийсь суржик. Пояснив, що згодом, вже на початку 70-х років, мені довелося відшліфувати ті бабусині "лекції". Головуючий попросив мене перейти до сусідньої кімнати, де молода жінка заговорила до мене польською мовою. Декілька фраз і ми знову ж прийшли на комісію, де вона сказала коротко: "Мову знає добре, але сильний акцент". "А це нічого, – сказав один із членів комісії (прізвище його було, як я потім довідався, Потьомкін. Він відповідав за направлення викладачів до польських ВНЗ). – Після 14.00 зайдіть, будь ласка, до мене в кабінет". Години через 2–3 я був у нього в кабінеті. Він встав із-за столу, підійшов до шафи, вийняв пачку документів, знайшов мої і каже: "До латиносів поїде хтось інший, а Ви, Андрію Андрійовичу, готуйтеся через 3–4 дні їхати до

Польщі. У нас дуже мало знавців філософії з Вашої царини, які добре знають польську мову. А Ви, як сказала наша співробітниця, володієте нею вільно. Порадьтеся, звичайно, з дружиною. Ми Вас направимо до Варшави. Це відносно недалеко від Києва, думаю, що вона не буде проти. Звичайно, працювати сьогодні в Польщі складно. Польська "Солідарність" з кожним днем набирає силу. Але Ви, як мене інформували, маєте великий досвід роботи з іноземцями і, думаю, справитесь з роботою. Читати будете марксистсько-ленінську філософію. Погоджуєтесь?", – запитав він мене. Я відповів йому, що я, як правило, у таких випадках розраховую на пораду дружини, її інтуїцію, прагматизм. Вечором зателефонував до Києва і розповів своїй Валентині Іванівні про нову пропозицію, мовляв, вже не їдемо до Латинської Америки, а до Польщі. На другому кінці проводу невеличка пауза і фраза: "Може це й краще, що до Варшави. У нас на руках маленька Натуся (всього півроку) і малолітній Костя. А від Варшави до Києва якихось 1300 км. Погоджуйся".

Спочатку до Варшави приїхав я сам. Направили мене працювати у Варшавську сільськогосподарську академію (SGGW-AR) на кафедру філософії. Там мене вже чекала завідувача Ельжбіета Тхужевська. Після кількох насторожених поглядів у мою сторону, вона привітно посміхнулася і стала розпитувати за дорогу, скільки я працюю в царині філософії та скільки років – доцентом тощо. Коли прощалися, я запитав, яке в

мене навантаження і коли приступати до роботи. Вона глянула на мене як на дивака і мовила: "Пане доценте, Ви бачите, що робиться на вулицях? Які лекції, адже вже тиждень студенти академії страйкують".

Полтавська аграрна академія (1977 р.) Філософія не знає кордонів.

Так і проходив другий семестр навчання: страйки, лекції, практичні заняття, знову страйки і так до літніх іспитів. Доволі багато часу я мав для самопідготовки з мови, вивчення програм польської вищої школи з філософських дисциплін, а до цього ще й подав документи до Інституту полоністики Варшавського

університету на відділення польської мови і літератури для іноземців, яке закінчив через 3 роки.

Співпраця іноземців із українськими вузами. Зліва на право Андрій Герасимчук, Юзек Ольшевський та Любов Мучник.

У травні 1981 р. помер Примас католицької церкви – кардинал Стефан Вишинський, людина, яку шанувало все польське суспільство, і голос якого завжди стояв на сторожі християнських чеснот, політичної стабільності, справедливості та спокою. Не стало людини, яка завдяки своєму високому авторитету, стримувала нищівну хвилю страйків, анархіських вимог окремих груп польського суспільства, безапеляційних заяв щодо сусідніх держав. Уряд і Церква три дні – 28-31 травня – оголосила Днем трауру. В країні на цей час запанував незвичний

спокій, але вже через кілька днів суспільство завирувало ще більше і могутніше...

На початку вересня 1981 року, після літніх канікул, ми приїхали до Варшави вже всією родиною. Валентина Іванівна взяла на свої плечі і забезпечення харчуванням, і встановлення контактів із оточуючими нас польськими сім'ями, і з родинами працівників посольства, і з викладачами посольської середньої школи. Рішуче пішла вчитися в Інститут полоністики Варшавського університету на те ж саме відділення, де вчився і я. За три роки, вона, природжений мовник, блискуче оволоділа польською мовою і була запрошена викладати англійську і польську мови для вчителів середньої школи при Посольстві СРСР, де заслужила вдячність і пошану як слухачів, так і керівництва дипломатичної установи.

Ставлення до мене, як і до інших радянських викладачів, було доволі непоганим. Рівень підготовки наших спеціалістів був достатньо високим. Дещо ми, правда, програвали польським викладачам філософії у знаннях сучасної західноєвропейської філософії. Адже вони мали можливість доволі вільного виїзду до різних західних країн, де часто спілкувалися навіть особисто з тамтешніми сучасними філософами (а ми їх знали, в основному, з того, що давала критика, до того ж часто упереджена). Виїхати ж рядовому радянському викладачеві за кордон було вкрай проблематично, але історію філософії, наприклад, античності, середньовіччя, Нових часів, Просвітництва і т.д., наші

випускники з Київського, Львівського, Московського, Ленінградського університетів знали навіть краще, ніж польські колеги. Тож, знаючи свої прогалини, часто засиджувався до кінця робочого дня у бібліотеках Варшавського університету, Польської Академії наук, Варшавської аграрної академії тощо. Доступ у бібліотеках до праць філософів усіх напрямків був вільний, не мав особливих проблем із мовами, тож мені вдалося ці прогалини швидко ліквідувати. Це додало мені впевненості в дискусіях, які безперервно точилися на кафедрах.

13 грудня 1981 р. уряд В. Ярузельського оголосив у країні військовий стан. Одні вітали його впровадження, інші перейшли в так звану "внутрішню еміграцію", тобто відкрито не виступали, але і не поспішали виконувати рішення уряду, місцевих влад тощо. Студенти ходили на заняття, але значна частина їх просто сиділа, не розмовляла, не конспектувала лекцій, на практичних заняттях не задавала запитань, не виступала. І це було не тільки з гуманітарних дисциплін, але й з природничих та прикладних. Активні діячі на чолі з Лехом Валенсою були інтерновані, частина – запроваджена в тюрми. Газети писали, що в економіці "щось рушило". І це було дійсно так. Майже два роки притиснута польська "Солідарність" не організовувала страйків, мітингів протесту, голодувань тощо. Економіка країни дещо пожвавилась. Однак опозиція діяла. Робота "Солідарності" перекинулась на агітацію і пропаганду, яка здійснювалась підпільно, в строгій конспірації. Це відчувалося і в

університетських колах. Зникли гарячі дебати, але кожен знав "хто є хто". Часто прийшовши на роботу, викладачі відкривали шухляди столів, а там лежали антиурядові листівки, гасла "Солідарності", вказівки як діяти у підпіллі тощо.

Поляків та українців од'єднують спільні наукові інтереси.

Ректор Варшавської сільськогосподарської академії професор Марія Йоанна Радомська (добре знана в колах найближчого оточенні Папи Римського Яна Павла II), яка прийшла на місце прокомуністичного ректора, зрештою, була особою дуже шляхетною і скромною, але коли була потреба, ставала рішучою і непохитною. А це було тоді, коли когось зі студентів або викладачів (незалежно від того, якої політичної

орієнтації він дотримувався) якась із протилежних сторін намагалися якось принизити, духовно знищити. Нині, майже через 30 років, можу сказати, що це була дійсно мужня і разом з тим скромна жінка, вихована в чистоті християнських ідеалів. Адже коли з боку агресивно налаштованих групок в "Солідарності" активно йшла підпільна робота з метою витіснення з кафедр викладачів з комуністичних країн і, передусім з СРСР, вона на одному із зібрань відкрито про повідомила. І додала, що в Польщу, на її думку, прислали кращих спеціалістів, і великий гріх їм не довіряти. "Ми повинні цінувати цих викладачів за їхню фаховість. А вона, майже у всіх них, є високою," – сказала Її Магніфіценція ректор М. Й. Радомська.

У жовтні 1984 році, після закінчення чотирьохрічного контракту, повернувся на кафедру філософії УСГА. Через півроку отримав повідомлення, що я нагороджений престижною для викладачів нагородою Польщі – "Медаллю Комісії Едукації Народовей" (Medal Komisji Edukacji Narodowej). У кінці вересня 1987 р. з Москви до ректорату УСГА надійшов лист. У ньому керівництво Варшавського університету через Міносвіти СРСР просить командувати мене до них на наукову й викладацьку роботу. Так я знову був у Варшаві, читав лекції з української і російської філософії на факультетах, відвідував публічні лекції як представників ПОРП, так і "Солідарності". Зустрічався також і з представниками української демократії, зокрема з В'ячеславом Чорноволом і його дружиною Атеною, які приїжджали в гості до

Стефана Козака – колишнього однокурсника В.Чорновола, а на той час вже професора Варшавського університету.

Дуже приємно було чути виступ по Центральному польському телебаченню нашого видатного земляка, професора Мирослава Поповича, який гарною польською мовою роз'яснював події в Україні кінця 80-х років. "Це виступ не тільки філософа, а й солідного, вдумливого політика, який відчуває, що потрібно суспільству і знає, куди йому йти", – сказав завідувач кафедри філософії Варшавської аграрної академії Збігнев Вендланд, після аналітичної доповіді Мирослава Володимировича, коли наступного дня ми обговорювали новини. Скажу відверто, дуже приємно було чути такі слова від польського науковця на адресу М. В. Поповича на порозі революційних перемін в українському суспільстві. Адже польські науковці в ті часи були не дуже добре знайомі з поглядами філософів з України. Звичайно, всі знали хто такий П.В.Копнін, В.І.Шинкарук, А.І.Уємов, В.К.Танчер, ще два-три прізвища і все. А тут, виявляється, в Україні є такі непересічні особистості як М.Попович з нестандартними поглядами в царині філософії, політології, культурології...

В 1988 р. захистив в Інституті філософії Академії наук Білорусі докторську дисертацію на тему: "Гармонізація взаємодії "людина-природа" в немарксистських інтерпретаціях (критичний аналіз)". Після цього, буквально через кілька тижнів, у

Варшавському університеті я був переведений на посаду професора.

У жовтні 1990 р., після закінчення терміну відрядження, приїхав знову до Києва на свою рідну кафедру філософії в Українській сільськогосподарській академії. На той час ситуація там була досить складною. Годин педнавантаження не вистачало, виникла загроза звільнення двох-трьох осіб пенсійного віку, які були на посаді старших викладачів. Однак я несподівано отримав запрошення на завідування кафедрою філософії і соціології від ректора Полтавського сільськогосподарського інституту Олександра Михайловича Куценка, колишнього студента і аспіранта УСГА. Я з дружиною і донькою переїхав до Полтави, син Костянтин залишився в Києві. На той час він уже був студентом першого курсу економічного факультету УСГА.

У Полтаві мене зустріли дуже привітно. Я подружився з тамтешніми професорами Полтавського сільгоспінституту (тепер Полтавська аграрна академія) Г.П. Жемелою, В.М. Писаренком, П.М. Чапком, М.І. Чекаліним, М.Т. Ноздріним, В.М. Нагаєвичем та іншими. Назавжди залишаються в пам'яті мої соратники з кафедри філософії і соціології – С.В. Шейко (нині її завідувач), доценти С.Є. Кальян, З.К. Фомічова, старші викладачі К.С. Васько, В.Х. Марусич, Л.Г. Кованько та інші. Після приходу на кафедру, взяв курс на поліпшення наукової роботи. А була вона фатальною. Викладачі працювали в інституті по 15-20 років

і мали лише по 10-15 публікацій, а дехто і взагалі не мав жодної наукової праці. Доводилося постійно доводити, що викладач, який не займається науковою роботою деградує як спеціаліст. Це переконувало. І вже за 2-3 роки ситуація кардинально поліпшилася. За результатами 1995 року кафедра філософії і соціології поділила перше місце з наукової роботи з кафедрою екології проф. В.М. Писаренка (нинішній ректор).

Через два роки дочка Наталія закінчила з золотою медаллю середню школу в Полтаві і постало питання: "Де їй вчитися далі?" Ми були дуже тісно зв'язані з київським філософським середовищем тож після деяких роздумів вирішили повернутись до Києва. Її мама – Валентина Іванівна, з внутрішньо притаманною їй інтуїцією, - була впевнена, що дочка подолає всі перепони і отримає столичну освіту в престижному університеті. Ми з дружиною творчо розглядали різні варіанти і прийшли до висновку, що буде непогано, якщо дочка отримає економічну і юридичну освіту. Тоді це були дуже затребувані професії. Запитали Наталку, вона була цілком згодна з нашою думкою. І почалася підготовка до вступних екзаменів. Планувала вступати до Київського Національного економічного університету, але життя дещо внесло свої корективи.

Вже досить давно я був знайомий з ректором Українсько-фінського інституту менеджменту і бізнесу (тепер Європейський університет) Іваном Івановичем Тимошенком – піонером у сфері приватної форми власності в царині освіти. Це людина, яка

постійно націлена на пошуки нового, прогресивного в підприємницькій і освітянській сферах українського суспільства. Разом зі своєю дружиною – професором Зоєю Іванівною Тимошенко, вони створили вищий навчальний заклад, який високо цінувався в європейських, американських, азійських освітянських колах. Згодом він набув статусу Університету IV рівня акредитації. Ректор І.І. Тимошенко запропонував мені очолити кафедру соціально-гуманітарних дисциплін, а Наталці поступити на економічний факультет УФІМБ. Тож і пішла моя дочка на цей факультет, а наступного року поступила на юридичний факультет КНЕУ на вечірню форму навчання.

Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін, яку мені було запропоновано ректором І.І.Тимошенко за кількістю викладачів була майже така сама як і кафедра у Полтаві. Відповідно до штатного розкладу у нас було 8 повних ставок, 3 викладача працювали на пів ставки і 3 – погодинники. За якісним складом – 3 професори, 2 асистенти, решта – доценти. Щоб тримати відповідний університетський рівень, основну увагу зосередив на науково-методичній та лекційній роботі. На той час Європейський університет нараховував 15 філіалів в Україні і треба було допомагати їм науковою та навчальною літературою, а також забезпечити високий професійний рівень викладів і належний рівень проведення систематичних практичних занять.

З вдячністю згадую самовіддану працю на кафедрі професорів І.Г. Оніщенко, О.В. Картунова, доцентів

Н.Д. Микитась, Н.Л. Семенову, П.Я. Пригунова, асистентів А. І. Лахно, О.М. Шиян та ін. Завдяки їхнім зусиллям кафедра соціально-гуманітарних дисциплін у 1999 році посіла перше місце серед вузів приватної форми власності України в науковій, методичній, організаційній та виховній роботі.

У квітні 2000 року несподівано прийшло мені запрошення працювати на кафедрі гуманітарних дисциплін у Жешівській Політехніці (Польща). Цього ж місяця я приїхав познайомитися із запропонованим мені вузом і тамтешніми умовами праці. І сама Політехніка і стиль праці в ній мені дуже сподобалися. Це був уже вуз зовсім інший, ніж в буремні 80-і роки минулого століття. Спокійні виважені дискусії, привітність і сердечність в стосунках з боку колег по фаху, щире бажання поляків допомогти якнайшвидшому входженню в сучасне польське середовище, – ось характерні особливості сьогоденного дня польської інтелігенції. Я дав згоду, оформив у вересні відповідні документи і, разом з дружиною Валентиною Іванівною, виїхав до Жешова. Я – на кафедру гуманітарних дисциплін професором, а Валентина Іванівна – на кафедру англійської мови. Але оскільки в Польщі початку 90-х років минулого століття звання і посади доцентів були скасовані, то вона була прийнята ад'юнктом. На цій посаді проявила себе з найкращого боку. Було дуже приємно чути схвальні відгуки про мою дружину з боку її колег із кафедри та студентів Політехніки не тільки як про знавця англійської мови, але й науковця.

Дуже скоро ми подружилися з багатьма професорами і ад'юнктами ВНЗ не тільки з Жешова, але й інших міст. До сьогодні утримуємо зв'язки (головним чином через Інтернет) з дорогими моєму серцю професором Гжегожем Осташом (декан факультету управління і менеджменту Жешівської Політехніки і зав. кафедрою гуманітарних дисциплін), ад'юнктами Якубом Дашкевичем і Лешкем Гайосем (сьогодні він відповідальний секретар з польської сторони нашого фахового часопису "Українська полоністика"), професором Анджеєм Захаріушем – директором Інституту філософії Жешівського педагогічного університету, доктором педагогічних наук Станіславом Кмецем та ін.

Працюючи в Жешові, активно сприяв міжвузівським зв'язкам тамтешніх ВНЗ з українськими, зокрема з Запорізькою державною інженерною академією, Полтавською аграрною академією, Європейським університетом, Львівським університетом, Львівською політехнікою та рівненськими вищими навчальними закладами. На одній з спільних міжнародних конференцій, яка відбувалася в м.Стальова Воля (Жешівське воєводство), у приміщенні Вищої економічної школи виступав вчений з м. Рівне, який розказав про плідну співпрацю Рівненської держадміністрації з науковими та освітянськими центрами області. В своїй доповіді він багато уваги надав позитивній ролі професора П. Ю. Сауха, який перебував тоді на

посаді заступника губернатора і зробив дуже багато для розвитку і пропаганди науки як у Рівному, так і за його межами.

Під час перерви я підійшов до групи викладачів із рівненських вузів (а їх було троє), сказав, що знаю Петра Юрійовича Сауха ще з Київського держуніверситету імені Т.Г.Шевченка і попросив їх передати йому лист від мене. У ньому я запропонував від імені ректора Вищої економічної школи в Стальовій Волі, проф. Здіслава Бомбери здійснювати П.Ю. Сауху наукове керівництво аспірантами (докторантами – польськ). Він мені надіслав теплу відповідь. Оскільки згодом Петро Юрійович переїхав до Житомира, де очолив Житомирський педагогічний університет імені Івана Франка, а професор З. Бомбера був запрошений до Варшави, то ця ідея втратила свою актуальність...

На початку вересня 2003 року я заїхав в Житомирського університету імені Івана Франка, де зустрівся з ректором, професором П. Ю. Саухом. Не бачилися ми років із 30. Звісно, що був це не той молодий, фрондуєчий студент, якого я пам'ятав із далеких студентських літ, а зріла, вдумлива людина, аналітичного складу мислення державний муж і науковець. Ми згадали нашу Alma Mater, спільних друзів, викладачів, а потім він мені і каже: "Андрію, подавай заяву на нашу кафедру філософії, там зараз керує мудра людина – Микола Адамович Козловець. Будеш працювати так, як це робиться в європейських вузах, де професори працюють одночасно в двох і більше

університетах. Заняття будеш проводити з аспірантами, приймати кандидатські і вступні іспити, читати спецкурси. До речі, як у тебе там в Польщі з навантаженням?" Я відповів, що в польських університетах педнавантаження складає 210 год. на рік. Майже все воно у мене в другому семестрі, а в першому семестрі я маю досить часу. Тож подав я заяву на 0,5 ставки (за сумісництвом) і таким чином опинився в ЖДУ імені Івана Франка.

Міжнародна конференція філософів слов'янських країн (2002 р.).

Вже з перших знайомств з членами кафедри відчув теплу, доброзичливу атмосферу, особливо з боку Миколи Адамовича, з

яким ми згодом тісно потоваришували. Після перебування в трьохрічній докторантурі КНУ ім. Тараса Шевченка, він готується до захисту докторської дисертації. Від усього серця бажаю цій чудовій людині успіхів і людського щастя!

На кафедрі зустрів старого знайомого, мого колишнього студента Миколу Аврамовича Духніча. Виявилось, що у нас є й спільні знайомі з Леонідом Васильовичем Яроцьким, Станіславом Якимовичем Сухачовим. На кафедрі роїлася аспірантська юнь – Оксана Вікторівна Чаплінська, Вадим Миколайович Слюсар, Наталія Михайлівна Ковтун та ін. Сьогодні це кандидати наук, доценти і старші викладачі. Вони постійно працюють над собою і що цікаво, показують зразки високо професіонального вишколу педагога і вченого, ввічливі, чемні, шляхетні. У них відсутні прояви заздрості, недоброзичливості. Скажу відверто, я попрацював у різних вузах 41 рік, в тому числі 15 років за кордоном, але такої дружної кафедральної сім'ї як в ЖДУ імені І.Франка, я не зустрічав (хіба що на кафедрі соціально-гуманітарних дисциплін в Європейського університету в 1997-2000 рр). Вже коли я повністю закінчив працювати в Жешівській Політехніці (жовтень 2006 р.), на кафедрі повернулася Поліщук Олена Петрівна – людина високоосвічена, зібрана, мила, сердечна у спілкуванні. Недавно вона блискуче захистила дисертацію доктора філософських наук із естетики і є професором нашої кафедри. Хочу сказати кілька добрих слів про своїх аспірантів – Ірину

Костянтинівну Вітюк, Ірину Станіславівну Яцик, Оксану Анатолівну Самійленко, Людмилу Михайлівну Погорілу, Вікторію Вікторівну Мельничук. І. К. Вітюк та І. С. Яцик блискуче захистили дисертації на здобуття кандидата філософських наук в КНУ ім. Тараса Шевченка і працюють викладачами нашої кафедри. На "виході" О.А. Самійленко та Л.М. Погоріла. Активно працює над затвердженою темою дисертаційного дослідження В.В. Мельничук. Знаю, все у них буде добре, будуть нові й нові успіхи.

З 2008 року кафедру філософії ЖДУ ім. Івана Франка очолює професор П.Ю. Саух, який є засновником і лідером Поліської наукової школи "Філософія і феноменології релігії". Сьогодні кафедра є справжнім генератором ідей вищевказаної школи. За цей час розширився кількісний і якісний склад викладачів. Майже всі вони мають наукові ступені, а чотири з них – доктори філософських наук. Як вже зазначалося вище, на "підході" ще два – Микола Адамович Козловець і Станіслав Якимович Сухачов. Завдяки титанічним зусиллям ректора П.Ю. Сауха, було створено спеціалізовану вчену раду з захисту кандидатських дисертацій з соціальної філософії та релігієзнавства. Головою ради є професор Андрій Андрійович Герасимчук, вченим секретарем кандидат філософських наук Наталія Михайлівна Ковтун.

Оцінюючи 53-річний шлях мого трудового життя, можу сказати, що багато зроблено, але не хочу зупинятися на

досягнутому і планую реалізовувати свої можливості й далі. Треба доводити до фінішу аспірантів, передавати свої знання студентам, яких я особливо люблю. Зараз працюю над новим курсом лекцій і, нарешті, хочу більше часу надавати моїй коханій дружині Валентині Іванівні Герасимчук, яка також є викладачем і науковцем і активно задіяна в цій царині.

PROF. DR HAB. ANDRZEJ GIERASIMCZUK

Profesor dr hab. Andrzej Gierasimczuk pracował na stanowisku profesora w Zakładzie Nauk Humanistycznych na Wydziale Zarządzania i Marketingu Politechniki Rzeszowskiej przez sześć lat, to jest od 2000 r. do 2006 r. Przez ten czas prowadził wyjątkowo owocną działalność naukową, dydaktyczną, ale również organizacyjną.

Profesor Andrzej Gierasimczuk dał się poznać naszemu środowisku jako człowiek o ciepłej osobowości, niezwykle serdeczny, otwarty i życzliwy wobec otoczenia, pełen twórczych, dalekowszrocznych pomysłów. Inicjował i nadzorował współpracę między szkołami wyższymi Rzeszowa (Politechniki i Uniwersytetu) a Uniwersytetem Żytomierskim. Publikował liczne artykuły naukowe, ale także monografie oraz opracowania dydaktyczne, podręczniki. Angażował się w organizację konferencji naukowych.

Prof. Gierasimczuk prowadził zajęcia dydaktyczne, wykłady oraz ćwiczenia, z filozofii, etyki biznesu, etyki reklamy, które niezmiennie budziły ogromne zainteresowanie studentów. Był wyjątkowo dobrze oceniany przez studentów Wydziału Zarządzania i Marketingu, ale również przez studentów innych wydziałów Politechniki Rzeszowskiej. Jego donośny głos, ale jeszcze bardziej treść prowadzonych zajęć, przyciągały rzesze słuchaczy. Zawsze

należał do grona najpopularniejszych promotorów prac dyplomowych, licencjackich i magisterskich. Studenci wysoce cenili sobie pomoc, porady i opiekę, którą sprawował nad nimi ich naukowy mistrz, prof. Gierasimczuk. W ciągu swoje pracy na Politechnice Rzeszowskiej prof. Gierasimczuk wypromował ponad stu dyplomantów, licencjatów oraz magistrów.

Profesor Gierasimczuk należał do składu Rady Wydziału Zarządzania i Marketingu. Był bardzo aktywnym członkiem tego gremium. Z racji swojego doświadczenia, ale też charakteru i umiejętności organizacyjnych zwyczajowo przewodniczył komisjom skrutacyjnym.

Profesor Andrzej Gierasimczuk był traktowany zarówno przez kierownictwo Wydziału Zarządzania i Marketingu, jak i przez władze Politechniki Rzeszowskiej z należnym szacunkiem jako nauczyciel akademicki o wielkiej inteligencji, zawsze komunikatywny; budzący sympatię wśród kolegów, lubiany przez studentów, barwny wykładowca i mówca.

Grzegorz Ostasz

*Dziekan Wydziału Zarządzania i Marketingu Politechniki
Rzeszowskiej*

ВЧЕНИЙ, ПЕДАГОГ, ЛЮДИНА

Я прийшов працювати до Європейського університету 1993 року, коли він ще мав назву Українсько-фінського інституту менеджменту і бізнесу, як викладач курсів релігієзнавства та християнської етики. Оскільки ВУЗ був нещодавно заснований, мав чітко визначену професійну орієнтацію, то, зрозуміло, викладачі циклу соціально-гуманітарних, філософських дисциплін перебували, так би мовити, у другому ешелоні. Ця обставина і зумовила, по великому рахунку, при наявності кадрів відсутність колективу кафедри, де відносини між колегами здійснювались за відомим афоризмом "кожен сам за себе, один Бог – за всіх".

Хоча особа професора Герасимчука А. А. у філософських колах в Україні була добре відома, заочно я вже знав його за працями, але особисто зустрітися довелося лише у перших числах вересня 1997 року. З цього дня Андрій Андрійович назавжди увійшов у число людей, яких завжди радий бачити, яких із задоволенням слухаєш, яким завжди є що сказати, порадити, які без сумнівів завжди підставлять плече, поділяться останнім, що мають. З впевненістю стверджую, що Андрій Андрійович є живим носієм золотого правила християнської моралі.

Отже, на той час я зустрів міцного, спортивної статури, елегантного, з привабливою доброзичливою посмішкою, просто симпатичного чоловіка. Андрій Андрійович став для мене уособленням дії універсального правила психології стосовно першого враження. Щиро радий зауважити, що жодна з зазначених вище рис з плином часу не стала дрібнішою чи й десь поділася. То й цілком зрозуміло, що кожного разу зустрічаючись з ним, я не втримуюсь щоб виразити свої щирі дружні почуття.

Вже перші дні перебування професора Герасимчука А. А. на посаді завідуючого кафедрою соціально-гуманітарних дисциплін показали, що виявляється рівновеликі, малознайомі люди можуть утворювати колектив. Саме так і сталося з легкої руки (розумної голови) нового завідувача. Щось у ньому є таке, що притягує, цементує відносини між колегами. З посмішкою зауважу, що за весь час керівництва кафедрою між колегами не мав місця навіть найменший, "поганенький" конфлікт, ба навіть непорозуміння. Не дивно, що викладачі з інших кафедр університету по доброму заздрили філософам.

Все це не означає, що Андрій Андрійович являв собою "весільного генерала". Ні. Навпаки. З його приходом кафедра стала дійсно кафедрою університету. Напевне класична філософська освіта в Київському державному університеті ім. Т. Шевченка, набутий там і в інших ВУЗах досвід, Боже благословення засіялися у добрий ґрунт. Шлях від хаотичності до системності наукового і викладацького буття колектив кафедри

пройшов буквально "ударними" темпами. Сам, будучи переконаним оптимістом, новий завідувач якось непомітно вселив цю рису у кожного колегу. Провідним у новому стилі діяльності кафедри стали класичні вимоги високого наукового і методичного рівня прочитаних лекцій. У цьому плані в мене склалося враження що професор Герасимчук А. А. у цих аспектах викладацької діяльності дійсно доктор наук. Будучи сам високим професіоналом, він ніколи не проявляв своєї зверхності перед іншими, особливо молодшими викладачами, а навпаки – завжди намагався поділитися власними знаннями і вмінням, підтримати, вселити впевненість.

Одним з багатьох нововведень завідувача кафедрою Герасимчука А. А. стали щомісячні наукові семінари "кафедралів". Тематика наукових повідомлень, логіка річних планів наукової діяльності були ним так відпрацьовані, що кожен з нас реально відчував в собі творче зростання і збагачення, а це в свою чергу видимо працювало з аудиторної кафедри.

Рішуче підтримав професор Герасимчук А. А. бажання колег до наукової праці. В ті роки кафедра була, у цьому плані, лідером в університеті – монографії, підручники, навчальні посібники, наукові статті з подачі легкої руки Андрія Андрійовича, з'являлися на світ систематично. Та й сам професор діяв за принципом "роби як я".

З-під його пера виходять:

1. Герасимчук А. Методичні поради з нормативного курсу філософії для студентів сільськогосподарських вузів. – Полтава, 1994. – С. 3-52.
2. Герасимчук А. Методичні поради до семінарських занять з курсу філософії для аспірантів та пошукувачів. – Полтава, 1994. – С. 3-61.
3. Герасимчук А. Методичні поради з нормативного курсу "Соціологія з основами психології" для студентів заочної форми навчання. – Полтава, 1995. С. 3-10.
4. Герасимчук А. Програма курсу "Соціологія" (лекції та семінарські заняття) для студентів акціонерного товариства учбового бізнес-центру "Світоч". – Полтава, , 1995. – С. 3-10.
5. Герасимчук А. Методичні поради до семінарських занять з історико-філософської проблематики для аспірантів та пошукувачів. – Полтава, 1995. – С. 3-56.
6. Герасимчук А. Техніка і технологія як один з напрямків вираження сучасних екологічних проблем // Соціологічні проблеми села. Економіка і механізація сільськогосподарського виробництва. – Т. 18. – Полтава, 1995. – с. 94-99.
7. Герасимчук А. Методичні поради до семінарських занять з історико-філософської проблематики (для аспірантів і пошукувачів). – Полтава, 1996. – 56 с.
8. Герасимчук А. Екологічне та соціально-екологічне виховання в школі і вузі / Питання соціоекології:

- матеріали першої Всеукраїнської конференції "Теоретичні та прикладні аспекти соціоекології" (Львів, 7-11 жовтня 1996 р.). – Т. 1. – Львів, 1996. – с. 111-112.
9. Герасимчук А. Операція "Вісла" в історичній свідомості громадян Польщі // Полтавська думка. – 1997. – № 18 (3 травня). – с. 7.
 10. Герасимчук А. Атрибутивний характер історичної свідомості у формуванні державної служби України // Збірник наукових праць Української Академії Державного управління при Президентові України. – Вип.2. – К.: Видво УАДУ, 1998. – с. 89-92.
 11. Герасимчук А. Етнодемографічні конфліктні ситуації та конфлікти в Україні: сутність, ідеологічні симулякри // Етнодемографічні конфлікти в посттоталітарному просторі. – К.: УФІМБ, 1999. – с. 125-129.
 12. Герасимчук А. Короткий курс розвитку філософської думки в Україні. – К.: ЄУФІМБ, 1999. – 78 с.
 13. Герасимчук А. Курс лекцій з філософії. Навчальний посібник. – К.: ЄУФІМБ, 1999. — 166 с.
 14. Герасимчук А. Курс лекцій з філософії. Навчальний посібник. – К.: ЄУФІМБ, 1999. — 425 с.
 15. Герасимчук А. Основи екології. – К.: ЄУФІМБ, 1999. – 68 с.
 16. Герасимчук А. Соціологія. Курс лекцій. – К.: ЄУФІМБ, 1999. – 88 с.
 17. Герасимчук А. Історична свідомість: сутність і структура // Філософські обрії. – 1999. – № 1-2. – с. 89-97.

Несправедливо було б не сказати про професора А. А Герасимчука як викладача. Його приходу в аудиторію студенти дійсно чекали. І слухали. Уважно. Щоб нічого не пропустити, бо він говорив важливе і необхідне. І говорив таким чином, в такій манері, що студенти дійсно отримували інтелектуальне задоволення. Багатющі знання не лише в галузі філософії, а й інших наук, безмежний словниковий запас, бездоганне володіння понятійним апаратом, вміле використання прийомів ораторського мистецтва, доброзичливість до слухаючів – таким ми бачили і чули в аудиторіях Європейського університету доктора філософських наук професора Андрія Андрійовича Герасимчука.

Шкода, дійсно шкода, що її величність Доля повела його далі від Європейського університету – до Польщі, де декілька років професор А. А. Герасимчук демонстрував найвищий рівень клас вітчизняної науки і вищої школи, докладав своїх зусиль задля зростання польських фахівців народного господарства. Це, поза сумнівом, також дуже добре і вкотре доводить, що наш сучасник професор А. А. Герасимчук дійсно вчений, дійсно педагог, дійсно Людина.

Маючи на увазі визначальну подію в житті професора А. А. Герасимчука, пригадую слова із Священного Писання:

"Днів віку нашого – сімдесят літ, а як при силі – вісімдесят, а слава їх – це труди і біда; час швидко минає і ми відлітаємо". Пс. 89:10

*Анатолій Лахно,
доцент, декан теологічного факультету Європейського
університету*

УЧЕНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ВІЗІЇ

З обранням у 2004 році професором кафедри філософії (до 2005 р. кафедра філософських та економічних дисциплін) доктора філософських наук, професора Андрія Андрійовича Герасимчука (а на рік раніше доктора філософських наук, професора ректора університету П. Ю. Сауха), кафедра піднялася на якісно новий щабель свого розвитку, вона стала потужною науковою інституцією, теоретичним і методологічним центром в університеті, отримала вихід на наукові зв'язки з вищими навчальними закладами інших країн, зокрема, Польщі, Росії.

Працюючи з професором А. Герасимчуком в науково-педагогічній інституції, не перестаю дивуватися багатогранності й працелюбності цього знаного вченого, вмінню випереджати час, бути на вістрі осмислення не лише актуальних проблем сучасності, а й здатністю бачити можливості перспектив розвитку людської цивілізації. Наукові праці професора А. Герасимчука – це дороговкази у спробах розібратися у складній суперечливій сукупності соціальних процесів, виявити закономірності функціонування і розвитку світової спільноти. Назви лише останніх його праць "Філософські аспекти підприємництва і бізнесу", "Етика і етикет бізнесу як запорука економічної безпеки підприємництва", які присвячені теоретичному аналізу і

філософському узагальненню сучасних проблем підприємництва, управління й бізнесу, засвідчують стратегічність мислення науковця, розуміння можливих майбутніх змін і проблем. Авторіві цих рядків, як прихильнику соціально орієнтованої державно регульованої ринкової економіки, глибоко імпонує закладена Андрієм Андрійовичем у цих виданнях концептуальна ідея взаємодії і єдності трьох глобальних сфер людської діяльності – екологічної, соціальної та економічної. З позицій імперативів виживання роду людського можна погодитися навіть з пріоритетністю – екологія первинна, соціологія – вторинна, а економіка – третинна. Остання має бути обмеженою, економною і гуманною, а не лише ринковою. Такий підхід змушує переглянути деякі "незаперечні постулати" на кшталт "необмежене економічне зростання – прогрес", а "головний імператив конкуренції швидше, більше, прибутковіше – незаперечне благо".

Утім, коло його наукових інтересів постійно розширюється. На сьогодні у науковому доробку ювіляра не лише дві дисертації – кандидатська "Релігійне мікросередовище як головний чинник формування релігійної свідомості" (1972) і докторська "Проблема взаємодії в системі "людина-природа" в інтерпретаціях немарксистської філософії" (1988), а й понад 180 наукових праць, в яких учений дослідив філософський контекст співвідношення релігії і науки, наукового і позанаукового знання, описав форми релігійних інтерпретацій проблеми "людина – природа", а також

природу екологічних та інших глобальних проблем сучасності, проаналізував ціннісно-світоглядні підстави кризи сучасної цивілізації.

Науковий доробок професора А. А. Герасимчука постійно приростає новими підручниками і навчальними посібниками, розділами в колективних монографіях, статтями, виступами на конференціях, круглих столах. Причому у своїй науковій діяльності Андрій Андрійович "бере" не кількістю публікацій, а їх якістю. Скажімо, навчальний посібник "Курс лекцій з філософії" (у співавторстві зі З. Тимошенко) є одним із найбільш затребуваних у студентів. Він рекомендований МОН України як навчальний посібник і витримав уже три видання.

Тексти професора А. Герасимчука завжди змістовні, виступи авторитетні, а результати незаперечні. Згадую нашу спільну роботу над навчальним посібником "Соціологія бізнесу" (Житомир, Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2006), співавтором якого є також директор Житомирської філії Київського інституту бізнесу і технологій доцент І. В. Саух. Цей навчальний посібник начебто провінційних авторів, якому було надано гриф МОН України, і котрий було написано з використанням праць іноземних науковців, насамперед польських, став одним із перших в Україні (якщо не єдиний, на відміну, наприклад, від Росії) і фактично започаткував новий напрям у вітчизняній соціології: соціальні аспекти бізнесової діяльності. Наукові напрацювання професора А. Герасимчука використовують дослідники різних

галузей знання, на його праці посилаються, цитують відомі науковці. Так, автори підручника "Філософія управління" (Київ: Знання України, 2007) В. Кремень, С. Пазиніч, О. Пономарьов вказують на значний внесок професора А. Герасимчука у філософське осмислення управління і бізнесової діяльності (С.116-117).

До честі вченого, він ніколи не зупинявся на досягнутому, не застигав у догмах "єдино правильного вчення" і не вірив в абсолютну силу раз і назавжди проголошених наукових істин. Догматизм і начотництво, безпроблемність і апологетика, боягузливе і корисливе пристосуванство, які набули значного поширення в радянському суспільствознавстві кінця 80-х років ХХ ст., рішуче не сприймалися Андрієм Андрійовичем. Нові умови і реалії змушували корегувати "вічні істини" (яких, як відомо, не буває) і шукати відповіді на виклики часу. Його вирізняють творчий пошук, інноваційність, наполегливість у досягненні поставленої мети, цілеспрямованість.

Потужний аналітик, вдумливий учений та досвідчений педагог, професор А. Герасимчук постійно допомагає нам, молодшому поколінню філософів, вихованим на традиціях марксистсько-ленінської філософії і яким у науковому пошуку та практиці педагогічної діяльності важко відходити від звичних теоретичних положень, стереотипів, що особливо помітно в умовах постіндустріального суспільства, глобалізації, стрімких змін фундаментальних основ людського буття. Він відкриває нам

обрїї світової філософїї, вчить мислити нестандартно, а відповідно до вимог сучасності, викликів глобалізованого світу. Вказуючи на кризу онтологічного монїзму й дуалїзму в будь-яких їх конкретних версіях, професор А. Герасимчук акцентує увагу на необхідності вдосконалення методологічної рефлексїї, звільнення від редукціонїзму, застосування синергетичного, діалектичного, системного методів в умовах роботи з плюральними (множинними і гібридними) онтологіями.

Професор А. А. Герасимчук є справжнім українським ученим, але, зрозуміло, з європейським складом розуму, тобто стиль його мислення суцього європейський. Працюючи понад 15 років у вузах Польщі (Варшавська сільськогосподарська академія, Варшавська аграрна академія, Жешівська Полїтехніка, а також сам навчаючись в Інституті полонїстики Варшавського університету), він глибоко вріс в традиції європейської культури. Закономірно, що Андрїй Андрїйович як риба у воді почуває себе в різних і непростих питаннях, будь-то історія західної філософїї і європейської науки, релїгійна проблематика, екологічні й демографічні проблеми сучасності, глобалїзація, менеджмент та ін. Як знавець української філософїї і науки, стану сучасного українського суспільства, поза полем їх глибинного дослідження, творчого осмислення та інтерпретації професор А. Герасимчук не мислить себе як дійсно українського філософа. Відтак його європейський стиль мислення змістовно завжди залишається вітчизняним, а витонченість і розмаїття завжди несуть в собі

ментальність українця. Це він підтверджує і своїм глибоким знанням української культури, зануренням в її етнічний і сакральний зміст, шануванням наших традицій, звичаїв. Народна культура стала частиною його родинного життя. Навіть діти залучилися до цього процесу. Виступаючи проти "духовного хуторянства", Андрій Андрійович постійно підкреслює, що із сакральним темою необхідно бути вкрай обережним, адже кожен символ несе в собі сенс, певну інформацію, програму.

Будучи добре обізнаним із сучасною західною філософією і досконало знаючи декілька іноземних мов (німецьку, польську, іспанську), що дало можливість Андрію Андрійовичу читати твори західних філософів в оригіналі, він допомагає нам орієнтуватися в сучасних філософських дискусіях з приводу того, в якому напрямі мають розвинути філософія, і змінюватися філософські парадигми, щоб адекватно відповісти на виклики часу і зрозуміти, від якої спадщини ми не можемо відмовлятися і в ХХІ столітті. На жаль, часто у науковій полеміці втрачається філософська культура, традиція раціонального і критичного світоглядного підходу до осмислення, оцінки і обґрунтування загальних закономірностей духовного життя людини та її взаємовідносин із зовнішнім світом, розуміння свого місця і призначення. Крім акцентування на важливих темах і проблемах сьогодення, професор А. Герасимчук працює на розвиток культури діалогу, розуміючи, що нова якість дискусії провокує нову якість мислення.

Як талановитий педагог професор А. Герасимчук забезпечує ефективне керівництво аспірантами і консультує докторантів, надає теоретичну та методологічну допомогу молодим викладачам і науковцям. Його педагогічне кредо: "Професіоналізм, чесність і порядність – найкраща педагогіка". Аудиторія професора А. Герасимчука завжди переповнена, він не проголошує істини, а сміливо обговорює зі студентами актуальні проблеми сучасності, аналізує непослідовність і суперечливість цивілізаційного поступу, суспільно-політичного і соціально-економічного розвитку нашої країни. На лекціях-бесідах, в палких дискусіях на семінарах панують розкутість і плюралізм думок. Лекції, наукові доповіді і виступи професора А. Герасимчука, тримаючи слухачів, аспірантів і колег в інтелектуальній напрузі, одночасно зачаровують. Його судження не лише бездоганні з логічного боку, сильні теоретико-фактологічною обґрунтованістю, а й просякнуті магічністю думки.

Андрій Андрійович дивовижно толерантний, доброзичливий і неконфліктний людина. Він дуже делікатний у відносинах з колегами, аспірантами і студентами. Ті, кому доводилося спілкуватися і працювати з ним, високо його цінують як людину й ученого, бо знають, що він завжди підтримує творчу атмосферу, дослідницькі задуми і поважає думку інших. Як великий гуманіст і людина демократичних поглядів, він не здатен авторитарно нав'язувати свою позицію, своє бачення проблеми

як єдино правильне. Із щирою вдячністю і теплотою професор А. Герасимчук говорить про своїх учителів-філософів, колег, друзів, насамперед про Леоніда Губерського, Миколу Михальченка, Володимира Танчера, Петра Сауха, Федора Кирилюка.

Сильною рисою в Андрія Андрійовича є й те, що він визнає свої помилки і може вибачитися (публічно, персонально) перед колегами, якщо розуміє, що помилявся. Звісно, вміє обурюватися і вимагати, але ніколи не буде мститися. Про таких як Андрій Андрійович говорять: людина від Бога, сонячна особистість. На моє глибоке переконання (і це також результат його життєвих уроків), філософ складається з уміння порядно, гідно жити в усіх "соціальних просторах" і будь-якому "соціальному часі". Професору А. Герасимчуку це вдалося. Він ніколи не жив під знаком "ловлення вітру", не включався у змагання оволодіти найбільшою кількістю матеріальних вигод, ніколи і нічого не намагався "уривати" від життя будь-якою ціною. Його найголовніші капіталовкладення – написані статті, книги, підручники і посібники, придбані книжки, захищені дисертації аспірантів, добре слово колег.

Сьогодні Андрій Андрійович сходить на вершину свого 70-річчя, яку на Сході справедливо називають одним із піків справжньої мудрості. Китайський філософ Конфуцій цей період власного життя охарактеризував як такий, коли на основі пізнання Мудрості Неба людина починає слідувати велінням

власного серця і не переступає межу морального. Щодо нашого ювіляра ця аксіома потребує деякого уточнення: помисли й дії Андрія Андрійовича на всіх його життєвих шляхах завжди вирізнялися високою моральністю і вимогливістю до себе. Упевнений, що нинішній ювілей Андрія Андрійовича Герасимчука – це його філософське акме, проміжний етап науково-педагогічної діяльності, і він ще порадує філософську спільноту новими оригінальними працями і звершеннями, захищеними його аспірантами дисертаціями.

Щиро вітаю Андрія Андрійовича з його ювілеєм, бажаю йому й надалі повноцінного людського буття, довголіття – не тільки фізичного, а й наукового, творчого. Великого щастя і добробуту особисто йому і його славній родині.

Микола Козловець,

кандидат філософських наук,

доцент (завідувач кафедри філософії 2000-2007 рр.).

СЛОВО ПРО ДРУГА

Найяскравішим моїм враженням за тридцять років роботи на кафедрі філософії, психології та педагогіки Полтавської державної аграрної академії є творча науково-педагогічна співпраця з доктором філософських наук, професором Андрієм Андрійовичем Герасимчуком.

*Полтавська аграрна академія (2002 р.)
Напружене обговорення оцінок кандидатського іспиту з філософії.
Зліва на право: завідувач кафедрою філософії, доц. С.В. Шейко, ректор,
проф. В.М. Писаренко, проф. А. А. Герасимчук та ін.*

А.А. Герасимчук приїхав до Полтави працювати на посаді професора кафедри філософії і соціології Полтавського сільськогосподарського інституту 1 вересня 1991 року. До цього часу професор А.А. Герасимчук працював на кафедрі філософії Української сільськогосподарської академії, мав величезний досвід науково-педагогічної діяльності. Був одноосібним автором двох наукових монографій "Человек и природа" (1981 р.), "Проблема взаимодействия: "человек – природа" (1986 р.), мав 60 наукових статей, 19 із яких були опубліковані за кордоном, та попередньо захистив докторську дисертацію. Андрій Андрійович майже 16 років викладав філософські дисципліни за кордоном, зокрема у Польщі.

З появою професора Герасимчука А.А. помітно поживилась навчально-методична, а також наукова робота на кафедрі філософії та соціології Полтавського сільськогосподарського інституту. 90-ті роки ХХ століття – це часи активної творчої перебудови навчальних планів підготовки фахівців незалежної України, замість ідеологізованих та догматизованих курсів стали викладатися практичні, об'єктивно зорієнтовані на життя навчальні дисципліни: "Філософія", "Соціологія", "Політологія", "Психологія".

Андрій Андрійович Герасимчук безпосередньо приймав активну участь у розробці навчальної програми курсу "Соціологія з основами психології", навчальних посібників "Соціологія з основами психології", "Соціально-екологічні

проблеми аграрної сфери виробництва", вже до 1993 року, працюючи на посаді професора кафедри філософії і соціології Полтавського сільськогосподарського інституту надрукував 16 науково-методичних праць.

Враховуючи невтомну творчу діяльність професора Герасимчука А.А., йому було запропоновано зайняти посаду завідувача кафедри філософії і соціології. На цій посаді Андрій Андрійович працює до 5 липня 1997 року.

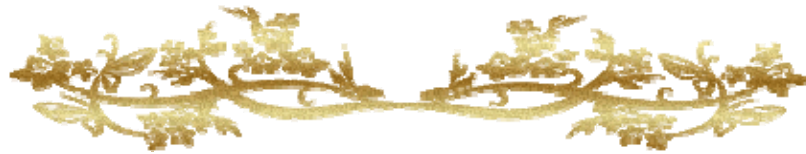
Професор А.А. Герасимчук є досить активною комунікабельною людиною, за час роботи в Полтавському сільськогосподарському інституті у нього склалися найкращі творчі відносини з професорами В.М. Писаренком, О.М. Куценком, Г.П. Жемелою, В.М. Рабштиною, які стали співавторами навчальних посібників та монографічних досліджень. Чудові дружні відносини професор А.А. Герасимчук має з теперішнім складом кафедри філософії, психології та педагогіки Полтавської державної аграрної академії. Два видання витримав курс лекцій для студентів та аспірантів з "Філософії" та три видання – курс лекцій "Філософські основи менеджменту та бізнесу" у співавторстві із завідувачем, професором кафедри, кандидатом філософських наук С.В. Шейком.

Професор А.А. Герасимчук у 2000-ні роки активно сприяв розвитку міжнародних науково-педагогічних відносин Полтавської державної аграрної академії та Полтавського інституту економіки і права ВМУРоЛ "Україна" з провідними

польськими вищими навчальними закладами. Андрій Андрійович є чуйною людиною, завжди приходиться на допомогу в вирішенні будь-яких життєвих ситуацій, добра згадка за старшого друга завжди залишається в пам'яті його колег-науковців, і особливо його щирих друзів кафедри філософії, психології та педагогіки Полтавської державної аграрної академії.

*Сергій Шейко,
кандидат філософських наук, завідувач кафедри філософії
Полтавської аграрної академії*

**ВЧЕНИЙ, ПЕДАГОГ ТА ОРГАНІЗАТОР ОСВІТИ
(ДО 70-РІЧЧЯ АНДРІЯ АНДРІЙОВИЧА
ГЕРАСИМЧУКА)**

17 вересня 2010 року – 70 років відомому українському вченому-філософу Андрію Андрійовичу Герасимчуку – доктору філософських наук, професору, член-кореспондентові Української академії політичних наук України, професору кафедри філософії Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Нині А. А. Герасимчук відомий науковій громадськості як в Україні, так і за її межами. Палітра наукових інтересів ученого є досить широкою: філософія природи, філософські аспекти екології, онтологія, релігієзнавство, етика бізнесу, соціологія бізнесу, філософія освіти, політологія. Широта наукових поглядів і результати творчих пошуків ученого відображено в більш як 180 наукових та науково-методичних працях. Андрій Андрійович Герасимчук – творець не кабінетної науки, відірваної від реалій дійсності, його наукова творчість та наукові здобутки – це теоретичне осмислення нагального в житті, розмірковування над повсякденним у практиці людини, відтак вони мають вихід у практичну царину.

А. А. Герасимчука як вченого вирізняє виваженість, копіткий підхід до вибору матеріалу, багатократна перевірка достовірності джерела, особлива пристрасть до стильового оформлення наукового тексту. Останній дає змогу не тільки зрозуміти рівень професійної компетентності автора, а й особливості його світорозуміння і ставлення до життя: перед нами непересічний вчений, що поєднує декілька стратегій мислення – науково-філософську й художню, філософ, вчений та поет одночасно. Мабуть саме це й зумовлює зацікавлення читачів і шанувальників творчості Андрія Андрійовича Герасимчука. Ось чому всі праці, що виходять з-під його пера місткі за змістом, не утримують лишніх та "важких" зворотів, які "затіняють" текст, відрізняються системністю, чіткістю, послідовністю, а саме головне – вони заворожують, тримають увагу читача від першої сторінки його праці до останньої. Вчений поєднує в собі одночасно "холодний" здоровий глузд, "залізну" волю, неймовірну енергійність й "гарячий" – романтичний, емоційно-наснажений погляд на життя, адже він та людина, яка благоговіє перед життям (скажемо так услід А. Швейцера).

Андрій Андрійович Герасимчук – не тільки поціновувач життя: його краси й доброти, він активно прагнув і прагне своєю копіткою працею науковця й педагога приносити їх в нього. Він – той, хто приносить світло, і саме так про нього можуть сказати колеги, аспіранти, студенти, всі ті, хто відчув на собі його дружню й тактовну підтримку, кого вразила його

доброзичливість та коректність, його прагнення приносити добро і злагоду.

Дивує те, що людина, вихована за умов, де особистість зачасти нівелювалась, ставала гвинтиком державної системи, зміг не тільки подолати "інерцію сірості", а й розкритися як оригінальний мислитель, ініціативний та плідний науковець, креативний керівник і, саме головне, – непересічна та багатогранна особистість, зустріч з якою згадується завжди з вдячністю перед долею, яка допомогла тобі у твоїй "життєвій стежині" стрітити Генія.

Андрій Андрійович Герасимчук – людина, що не звикла зупинятися на досягнутому, так би мовити відпочивати на лаврах. Він завжди перебуває у науковому пошукові, його погляд на наукові проблеми завжди "свіжий" та неординарний. Про нього не можна сказати як про людину, яку охарактеризовано у відомому афоризмі Козьми Прудкова так: спеціаліст подібний флюсу, такий же однобокий та переповнений. А. А. Герасимчук – вчений з глибокою ерудованістю, який постійно вдосконалює себе і перебуває у постійному науковому пошуці, до якого залучає своїх аспірантів та студентів. Під його мудрим керівництвом ними блискуче захищено кандидатські дисертації, укладено перші наукові праці. Він ніби добра фея допомагає молоді залучатися до Невідомого Царства – Науки, наснажує їх до ефективної "мандрівки" по ньому. Андрій Андрійович

Герасимчук – творець "добрих див", мабуть саме так про нього вони можуть сказати, і ми їм услід.

Олена Поліщук,

*доктор філософських наук, завідувач кафедри естетики,
етики та образотворчого мистецтва ЖДУ імені Івана Франка*

EUROPAGEIST ПРОФЕСОРА ГЕРАСИМЧУКА

Обрання на посаду професора кафедри філософії Житомирського державного університету імені Івана Франка Андрія Андрійовича Герасимчука знаменувалася не лише суттєвим посиленням наукової діяльності колективу, але й привнесенням нового духу філософствування – європейського духу (я б навіть сказав за гегелівською аналогією – Europegeist).

Власне, сама манера поведінки Андрія Андрійовича видає його шляхетне походження. Він уміє тактовно, без будь-якого натяку на образи вказати нерадивому аспіранту, магістранту чи студенту на певні недоліки в роботі (будь-то стаття, курсова або дисертація), обов'язково підкреслюючи при цьому значимість уже виконаного завдання. І ми завжди спостерігаємо як не декларативно, а на ділі реалізується принцип співпраці "учитель – учень", професор – здобувач. "У Європі за таким принципом усі працюють уже дуже давно", – неодноразово наголошує Андрій Андрійович.

Не оминув Europegeist і царину філософії. "Термін "німецька класична філософія – це архаїзм!", – любить повчати наш шановний професор. "У сучасній західноєвропейській філософській думці він майже не вживається, правильно буде "філософія німецького Просвітництва". І от кафедра оживає,

розпочинається довготривала дискусія з цієї проблеми... Філософське життя вирує... Цікавим є і той факт, що Андрій Андрійович, як правило, посилається на першоджерела, значна частина яких прочитана ним мовою оригіналу. Так, він знає понад десяток мов! До того ж в Андрія Андрійовича шикарна, на заздрість нам, його колегам, бібліотека, в якій зібрано багато сотень творів різними мовами. І часто на кафедрі можна спостерігати картину, коли Андрій Андрійович зачитує своїм аспірантам, синхронно перекладаючи, той чи інший філософський твір, дає свої коментарі, – й за мить усе перетворюється в серйозне обговорення фундаментальних проблем, де вислів кожного надзвичайно цінується Герасимчуком-спікером.

Я вважаю, що європейський дух, який пронизує взагалі усе життя Андрія Андрійовича, позбавив наші філософські розмірковування відтінку периферійності, спонукає до постійного перебування на передовій філософських наук.

Вадим Слюсар,

*кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії
Житомирського державного університету імені Івана Франка*

ЛЮДИНА З ЄВРОПЕЙСЬКОЮ МЕНТАЛЬНІСТЮ

Писати дисертацію під керівництвом Андрія Андрійовича, значить бути винагородженим за свою працю. Він як ніхто вміє знаходити хороше в роботі своїх аспірантів, навіть якщо за хвилину скаже, що все одно все треба зробити по-новому. Писати дисертацію під керівництвом професора Герасимчука також означає творити з ним у співавторстві. Оскільки жодна, навіть найменша проблема не залишає його байдужим, змушує переглядати її з усіх боків, телефонувати і вранці, і ввечері, доводити нетямущому аспіранту вже давно відкриті істини, щоразу знову винаходячи велосипед, щоб лиш зробити складне доступним. Напрочуд легко Андрій Андрійович вміє викласти найскладніше ясно і прозоро, перетворити філософію на музику, а важкий кандидатський іспит із філософських дисциплін на приємну співбесіду.

Будучи людиною з європейською ментальністю, Андрій Андрійович невгамовний оптиміст, який заряджає всіх оточуючих своєю невгамовною енергією, любов'ю до життя і нескореністю перед перешкодами у досягненні мети, навіть найменшої.

Для професора Герасимчука немає поганих студентів. "Коли я ставлю двійку, – говорить Андрій Андрійович, – я ставлю її собі, а не студенту. Значить, я був не досить гарним викладачем і не зміг його навчити".

Ірина Вітюк,

*кандидат філософських наук, викладач кафедри філософії
Житомирського державного університету імені Івана Франка*

ОРАТОР ПРОФЕСОР А. А. ГЕРАСИМЧУК

Людина глибоких і усебічних знань, професор Андрій Андрійович Герасимчук – це філософ, науковець, талановитий викладач, майстер слова. Ораторські здібності ювіляра перетворюють “суху” філософську тему на захоплюючу розповідь, а тому його лекції викликають інтерес студентської аудиторії. Експресивність і надзвичайна емоційність подання матеріалу, енциклопедична обізнаність допомагають окреслити основні риси та головні інтенції репрезентованих вчень, дозволяють передати безпосередній процес філософування. Незважаючи на колосальну завантаженість, Андрій Андрійович доносить свої знання до студентів, аргументовано аналізує складні праці й окремі положення. Творче поєднання академічної традиції та наукового пошуку, визначальними характеристиками якого є плюралістичність, толерантність та діалогічність, формують автентичний філософський дискурс, котрий перебуває у модусі запитування. Спілкування з ним – це школа філософування, безперервний діалогічний процес, під час якого Андрій Андрійович “чує іншого”, толерує “різності”. Його критика завжди виважена і ґрунтовна, вона стимулює у співрозмовника здатність до саморозвитку.

Як особистість Андрій Андрійович Герасимчук вирізняється чуйністю, шляхетністю, доброзичливістю, почуттям гумору, позитивною емоційністю та багатогранністю творчої натури. Йому притаманні цілеспрямованість, волелюбство, критичний погляд на світ...

Оксана Чаплінська,

*кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії,
заступник декана історичного факультету з навчальної роботи
Житомирського державного університету імені Івана Франка*

ВИБРАНІ ПРАЦІ ЮВІЛЯРА

1. Герасимчук А. Молокане / Андрій Герасимчук // УРІЕ. – Т. 3. – 1971.
2. Герасимчук А. Протестантизм / Андрій Герасимчук // РАТАУ. – №129.
3. Герасимчук А. Таїнства / Андрій Герасимчук // РАТАУ. – №129.
4. Герасимчук А. Сектантство / Андрій Герасимчук // РАТАУ. – №129.
5. Герасимчук А. До питання про рівні релігійної свідомості / Андрій Герасимчук // Питання атеїзму. – 1970, КТУ. – Вип. 6.
6. Герасимчук А. Обряд в житті віруючого – баптиста / Андрій Герасимчук // Людина і світ. – 1971. – № 4. – С. 39–43.
7. Герасимчук А. Місце і роль безрелігійного мікросередовища у процесі формування матеріалістичного світогляду / Андрій Герасимчук // Проблеми філософії. – 1971. – Вип. 22.
8. Герасимчук А. О единстве разных форм размышления религиозного сознания / Андрей Герасимчук // Хабаршысы весник. – Каракал, 1971. – № 3.
9. Герасимчук А. До питання про соціально-психологічні та соціально-етичні причини релігійності / Андрій

- Герасимчук // Питання наукового комунізму. – 1972. – Вип.15.
10. Герасимчук А. Критичний аналіз релігійного мікросередовища як одного із основних джерел відтворення релігійності / Андрій Герасимчук // Питання наукового комунізму. – 1972. – Вип.15. – С. 105–112.
 11. Герасимчук А. Религиозная микросреда и пути преодоления ее влияния на верующих / Андрей Герасимчук // Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата философских наук. – К.: Киевская книжная типография №5, 1972. – С. 1–24.
 12. Герасимчук А. Чи потрібні людині фальшиві квіти? / Андрій Герасимчук // Соціалістична культура. – 1972. – № 7.
 13. Герасимчук А. До питання про кризу релігії на сучасному етапі / Андрій Герасимчук // Питання атеїзму. – 1972. – Вип.8. – С. 105–112.
 14. Герасимчук А. Індивідуальна робота з віруючими – один із факторів формування їх матеріалістичного світогляду / Андрій Герасимчук // Питання комунізму. – 1972. – Вип.8. – С. 92–97.
 15. Герасимчук А. До питання про специфіку становлення ідеалістичного світогляду / Андрій Герасимчук // Проблеми філософії. – 1972. – Вип.24.
 16. Герасимчук А. Отношение КПСС и Советского государства к религии и церкви. Лекции по методике чтения / Андрей Герасимчук // Методические разработки

для чтения лекций об актуальных вопросах внутренней и внешней политики КПСС. – К.: УСХА, 1973.

17. Герасимчук А. Характер релігійної моралі. Лекція по методиці викладання / Андрій Герасимчук // Методичні розробки для викладання лекцій про актуальні питання внутрішньої і зовнішньої політики КПРС. – К.: УСХА, 1973. – С. 83–94.
18. Герасимчук А. Республіканська науково-методична конференція по проблемам атеїстичного виховання. Оглядова стаття. / Андрій Герасимчук // Філософська думка. –1973. – № 4.
19. Герасимчук А. Розкриття еволюції релігійної ідеології у курсі "Основи наукового атеїзму". / Андрій Герасимчук // Питання атеїзму. –1974. – Вип.10.
20. Герасимчук А. Номіналізм як один із провісників гуманістичних принципів атеїзму. / Андрій Герасимчук // Проблеми філософії. –1974. – Вип.33. –С. 40–47.
21. Герасимчук А. Проблеми наукового атеїзму в журналі "Філософська думка". Оглядова стаття. / Андрій Герасимчук // Людина і світ. –1975. – № 1. – С. 55–57.
22. Герасимчук А. Методичні розробки для студентів стаціонару по вивченню курсу "Основи наукового атеїзму" / Андрій Герасимчук. – К.: УПК, УСХА, 1975. – С. 1–19.
23. Герасимчук А. Критика релігійно-ідеалістичного розуміння мети та сенсу життя. / Андрій Герасимчук // Питання атеїзму. –1975. – Вип.11.

24. Герасимчук А. Престиж втрачено. Методичні рекомендації до теми: "Релігія як соціальне явище". / Андрій Герасимчук // Молода гвардія. – 26.XI. 1975
25. Герасимчук А. Необхідні умови прогресу. Методичні рекомендації до теми: "Атеїзм і суспільний прогрес". / Андрій Герасимчук // Молода гвардія. – 30.XII. 1975
26. Герасимчук А. Критика религиозной интерпретации экологических проблем. / Андрей Герасимчук // Материалы республиканского семинара "Охрана природы и рациональное природопользование". – К.: УСХА, 1976. – С. 11–16.
27. Герасимчук А. Ключ к "зеленому дому" / Андрей Герасимчук // Комсомольское знамя. – 17.IV. 1976.
28. Герасимчук А. Обов'язок кожного. / Андрій Герасимчук // Зоря Полісся. – 18.XI. 1976.
29. Герасимчук А. Основы научного атеизма. В помощь комсомольским пропагандистам кружков. / Андрей Герасимчук. – К.: Дом политсовета, 1976
30. Герасимчук А. Екологія і теологія / Андрій Герасимчук // Людина і світ. – 1975. – № 8.
31. Герасимчук А. Проблемы экологии в курсе "Основы научного атеизма". / Андрей Герасимчук // Материалы республиканской научно-теоретической конференции "Формирование научно-атеистического мировоззрения у студенческой молодежи" – Ивано-Франковск, 1977
32. Герасимчук А. Методологическая несостоятельность религиозной интерпретации демографических проблем.

/ Андрей Герасимчук // Вопросы атеизма –1977. – С. 119–126.

33. Герасимчук А. Методологические указания по использованию демонстрационных и наглядных пособий в курсе "Основы научного атеизма". / Андрей Герасимчук. – К.: УПК, УСХА. – 1977. – С. 119–126.
34. Герасимчук А. Человек и природа в античной философии. / Андрей Герасимчук // Проблемы философии. –1977. – Вып.41. – С. 134–141.
35. Герасимчук А. Грані соціалістичного образу життя. / Андрій Герасимчук // Людина і світ. – 1977. – №9. – С. 60–61.
36. Герасимчук А. Критика религиозно-идеалистической интерпретации экологических проблем. Программа спецкурсов. / Андрей Герасимчук. –К., 1977. – С. 77–81.
37. Герасимчук А. Проблема взаимоотношения человека и природы в работе Ф. Энгельса "Анти-Дюринг". / Андрей Герасимчук // Философские проблемы современные естествознание. –К., 1978. – Вып. 45.
38. Герасимчук А. Общественно-экономическая формация. Базис и надстройка. Методические советы / Андрей Герасимчук // Методические разработки для студентов стационара по изучению курса исторического материала. – К.: УСХА, 1978.
39. Герасимчук А. Сущность и структура общественного сознания. Методические советы / Андрей Герасимчук // Методические разработки для студентов стационара по

- изучению курса исторического материала. – К.: УСХА, 1978.
40. Герасимчук А. Людина і природа / Андрій Герасимчук // За сільськогосподарські кадри. – 29.IV. 1979.
41. Герасимчук А. Взаємодія з природою: дві точки зору / Андрій Герасимчук // Людина і світ. – 1979. – № 7. – С. 31–35.
42. Герасимчук А. Методологическая несостоятельность немальтузинских интерпретаций связи демографических и экологических проблем / Андрей Герасимчук // Проблемы философии –1980. – С. 127–134.
43. Герасимчук А. Методологическая несостоятельность религиозно-идеалистических интерпретации экологических проблем / Андрей Герасимчук // Материалы республиканской научно-теоретической конференции 28–30 октября 1980 года. – К., 1980. – С. 11–13.
44. Герасимчук А. Суспільно-економічна формація. Базис і надбудова. Методичні поради / Андрій Герасимчук // Методичні розробки для студентів стаціонару по вивченню курсу історичного матеріалу. – К.: УСХА, 1980
45. Герасимчук А. Сутність і структура суспільної свідомості. Методичні поради / Андрій Герасимчук // Методичні розробки для студентів стаціонару по вивченню курсу історичного матеріалу. – К.: УСХА, 1980.

46. Герасимчук А. Человек и природа. Монография / Андрей Герасимчук. – К.: Изд-во Киевского госуниверситета, "Вища школа", 1981. – 144с.
47. Герасимчук А. Людина і природа в умовах соціалізму / Андрій Герасимчук // Krai Rad. – 1983. – № 24. – С. 12–18. (на польській мові)
48. Praktyczne rozwiązanie problemu człowiek-przyroda w ramach RWPG // Kraj Rad. – Nr 6 , 5-11 lutego 1984 r.
49. Warunki rozstrzygnięcia problemu człowiek- przyroda // Kraj Rad, - Nr 8, 3- 9 kwietnia 1984 r.
50. Polityczny aspekt problemów ekologicznych //Studia Nauk Politycznych. – Nr 2, 1984
51. Герасимчук А. Формирование экологической культуры студентов // Формирование коммунистической убежденности студентов. – К.: УСХА ,1985
52. Герасимчук А. Пути формирования социэкологической культуры студентов сельскохозяйственных вузов // Проблемы социальной экологии. Часть 1. – Львов ,1986.
53. Герасимчук А. Критика антропологических интерпретаций проблемы "человек-природа" // Проблемы философии. – вып. 70. – К., 1986.
54. Miejsce pojmowania marksistowskiego problemu „człowiek-przyroda” w procersie kształtowania światopoglądu człowieka // Ośrodek doskonalenia wiedzy lektorskiej Towarzystwa Krzewienia Kultury Świeckiej. – Płock, 1985.

55. Методические указания по проведению практической части общественно-политической практики студентов УСХА // РИО УСХА, 1986.
56. Герасимчук А. Проблема взаимодействия "человек-природа": два подхода (критика буржуазных концепций) . Монография. – М.: ИНИОН СССР № 25709, 1986.
57. Герасимчук А. Методические рекомендации по изучению темы: "Практическое решение проблемы взаимодействия "человек-природа" в условиях социализма" // Знание УССР, Брошюра, 1987.
58. Kształtowanie kultury filozoficznej studentów na zajęciach z filozofii i socjologii // Problemy metodyki nauczania dyscyplin społeczno-politycznych w socjalistycznych szkołach wyższych . Centralny Ośrodek Metodyczny SNP. – Warszawa, 1983.
59. Utopia nowego modelu racjonalności // Edukacja filozoficzna. – Nr 4. – Warszawa, 1988.
60. U progu nowej ery informacyjnej // Ideologia i polityka. – Nr 2. – Warszawa, 1988.
61. Radziecka filozofia w warunkach przebudowy i otwartości : osiągnięcia i problemy // Edukacja filozoficzna . – Nr 4. – Warszawa, 1988.
62. Dynamika biosfery a tradycje społeczno –kulturalne // Zeszyty Historyczno-Polityczne Stronnictwa Demokratycznego. – Zeszyt 4, - Warszawa, 1988.

63. Герасимчук А. Проблемы формирования социэкологического сознания студенческой молодежи // Современная высшая школа. – Warszawa – NR 3, 1988.
64. Problemy ekologii społecznej // Edukacja polityczna. – Warszawa: Centralny Ośrodek Metodyczny. – Nr 14, 1989.
65. Miejsce filozofii w kulturze duchowej społeczeństwa. – Warszawa: Centralny Ośrodek Metodyczny Studiów Nauk Politycznych. – NR 6, 1988.
66. Podstawowe kierunki harmonizacji współoddziaływania „człowiek-przyroda” // Polityka społeczna w krajach socjalistycznych w warunkach zmian systemu funkcjonowania gospodarki. – Warszawa. – Nr 71, 1989.
67. Filozofowie o technice. Interpretacje dawne i nowe // Zeszyty Historyczno-Polityczne Stronnictwa Demokratycznego. – Zeszyt 2. – Warszawa, 1989.
68. Przyczynek do zagadnienia struktury kultury socjoekologicznej // Edukacja filozoficzna. – Warszawa: Centralny Ośrodek Metodyczny Studiów Nauk Politycznych. – Nr 7, 1989.
69. Prawda a światopogląd // Myśl marksistowska. – Warszawa. – Nr 1, 1989.
70. Ekologia społeczna jako nauka // Zeszyty Historyczno-Polityczne Stronnictwa Demokratycznego. – Zeszyt 3. – Warszawa, 1989.
71. Radziecka filozofia w dobie przemian – nowe orientacje, modyfikacja dydaktyki // Edukacja filozoficzna. – Warszawa. – NR 9, 1989.

72. Герасимчук А. Немарксистські інтерпретації техніки в системі "людина – природа". Розділ монографії // Человек – техника – природа (Монографія). – К., 1990. – С. 132-147.
73. Герасимчук А. Сучасні ревізійні погляди на взаємодію "людина-природа". Розділ монографії // Человек – техника – природа (Монографія). – К., 1990.
74. Герасимчук А. До історії українсько-польських літературних стосунків. Стаття // Вісті з України. – Січень, 1991. - № 4. – С. 5.
75. Герасимчук А. Всебічність взаємин – гарантія прогресу // Вісті з України. – Березень, 1991. - № 10. – С. 1-3.
76. Герасимчук А. Ще будуть полиці повними, а на обличчях усмішка // Полтавський вісник. –25 грудня – 2 січня 1992. – № 52. – С. 4-5.
77. Шляхи формування соціально-екологічної культури студентської молоді // Програма курсу "Соціологія з основами психології" // ПСХИ, Полтава, 1991.
78. Герасимчук А. Соціологія як наука про суспільство. Методична розробка для студентів стаціонару з вивчення курсу "Соціологія з основами психології". – Полтава, 1991.
79. Герасимчук А. Структура і функції соціологічної системи знання. Методична розробка для студентів стаціонару з вивчення курсу "Соціологія з основами психології". – Полтава, 1991.

80. Герасимчук А. Соціологічний аналіз взаємодії "людина – техніка – природа". Методична розробка для студентів стаціонару з вивчення курсу "Соціологія з основами психології". – Полтава, 1991.
81. Герасимчук А. Футурологія, її функції і ціль. Методична розробка для студентів стаціонару з вивчення курсу "Соціологія з основами психології". – Полтава, 1991.
82. Герасимчук А. Тематика контрольних робіт з соціології з основами психології. Методична розробка для студентів стаціонару з вивчення курсу "Соціологія з основами психології". – Полтава, 1991.
83. Герасимчук А. Розвиток соціально-екологічної культури як складової духовного відродження України // Релігійна традиція в духовному відродженні України. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції. – Полтава, 1992. – С. 79-80.
84. Герасимчук А. Взаємозумовленість економічних і екологічних проблем на сучасному етапі техніко-технологічного розвитку аграрного виробництва // Соціально-екологічні проблеми аграрної сфери виробництва. Конспект лекцій. – К., 1992. – С. 21-36.
85. Герасимчук А. Взаємозв'язок демографічної і екологічної проблем // Соціально-екологічні проблеми аграрної сфери виробництва. Конспект лекцій. – К., 1992. – С. 36- 49.
86. Герасимчук А. Соціологія соціально-екологічної культури // Соціально-екологічні проблеми аграрної сфери виробництва. Конспект лекцій. – К., 1992.

87. Герасимчук А. Вступ // Соціально-екологічні проблеми аграрної сфери виробництва. Конспект лекцій. – К., 1992. – С. 3-5.
88. Герасимчук А. Висновки // Соціально-екологічні проблеми аграрної сфери виробництва. Конспект лекцій. – К., 1992. – С. 197-198.
89. Герасимчук А. Вступ // Соціологія. Конспект лекцій для сільськогосподарських вузів. – К., 1992.
90. Герасимчук А. Соціологія як самостійна наука // Соціологія. Конспект лекцій для сільськогосподарських вузів. – К., 1992. – С. 4-27.
91. Герасимчук А. Соціальна екологія в системі соціологічного знання // Соціологія. Конспект лекцій для сільськогосподарських вузів. – К., 1992. – С. 122-161
92. Герасимчук А. Соціально-екологічна ситуація в Україні в умовах сучасного сільськогосподарського виробництва // Соціологія. Конспект лекцій для сільськогосподарських вузів. – К., 1992. – С. 151-176.
93. Герасимчук А. Футурологія. Її функції і мета // Соціологія. Конспект лекцій для сільськогосподарських вузів. – К., 1992.
94. Герасимчук А. Соціологія з основами психології. Конспект лекцій для сільськогосподарських вузів. – Полтава, 1992. – С. 3-204.
95. Герасимчук А. Соціологія як наука про суспільство // Методична розробка для студентів по вивченню курсу

- "Соціологія з основами психології". – Полтава, 1992. – С. 6-30.
96. Герасимчук А. Соціологічні проблеми розвитку системи "людина – техніка – природа" // Методична розробка для студентів по вивченню курсу "Соціологія з основами психології". – Полтава, 1992. – С. 144- 150.
97. Герасимчук А. Соціально-екологічна ситуація в Україні в умовах сучасного сільськогосподарського виробництва // Методична розробка для студентів по вивченню курсу "Соціологія з основами психології". – Полтава, 1992. – С. 151-157.
98. Герасимчук А. Футурологія. Її функції і мета // Методична розробка для студентів по вивченню курсу "Соціологія з основами психології". – Полтава, 1992. – С. 177-187.
99. Герасимчук А. Тематика контрольних робіт з соціології з основами психології // Методична розробка для студентів по вивченню курсу "Соціологія з основами психології". – Полтава, 1992. – С. 209-212.
100. Герасимчук А. Методичні поради з нормативного курсу філософії для студентів сільськогосподарських вузів. – Полтава, 1994. – С. 3-52.
101. Герасимчук А. Методичні поради до семінарських занять з курсу філософії для аспірантів та пошукувачів. – Полтава, 1994. – С. 3-61.
102. Герасимчук А. Методичні поради з нормативного курсу "Соціологія з основами психології" для студентів заочної форми навчання. – Полтава, 1995. – С. 3-10.

103. Герасимчук А. Програма курсу "Соціологія" (лекції та семінарські заняття) для студентів акціонерного товариства унверситетського бізнес-центру "Світоч". – Полтава, 1995. – С. 3-10.
104. Герасимчук А. Методичні поради до семінарських занять з історико-філософської проблематики для аспірантів та пошукувачів. – Полтава, 1995. – С. 3-56.
105. Герасимчук А. Деякі аспекти проблеми становлення екологічної та соціально-екологічної культури сільського населення України // Соціологічні проблеми села. Економіка і механізація сільськогосподарського виробництва. – Т. 18. – Полтава, 1995. – С. 89-94.
106. Герасимчук А. Техніка і технологія як один з напрямків вираження сучасних екологічних проблем // Соціологічні проблеми села. Економіка і механізація сільськогосподарського виробництва. – Т. 18. – Полтава, 1995. – С. 94-99.
107. Герасимчук А. Методичні поради до семінарських занять з історико-філософської проблематики (для аспірантів і пошукувачів). – Полтава, 1996. – 56 с.
108. Герасимчук А. Екологічне та соціально-екологічне виховання в школі і вузі / Питання соціоекології: матеріали першої Всеукраїнської конференції "Теоретичні та прикладні аспекти соціоекології" (Львів, 7-11 жовтня 1996 р.). – Т. 1. – Львів, 1996. – С. 111-112.
109. Герасимчук А. Складові соціально-екологічної культури / Проблеми екологічної безпеки та керованого

контролю динамічних природно-техногенних систем (Науково-методичні основи, практика, досвід, екологічна освіта): матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 24-26 вересня 1996 р.). – Частина 2. – К, 1996. – С. 110-112.

110. Герасимчук А. Операція "Вісла" в історичній свідомості громадян Польщі // Полтавська думка. – 1997. – № 18 (3 травня). – С. 7.
111. Герасимчук А. Історична свідомість та її вплив на державотворчий процес в Україні / Політична консолідація державотворчих сил України: проблеми, перспективи: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 11 лютого 1998 р.). – К.: УФІМБ, 1998. – С. 102-104.
112. Герасимчук А. Історична пам'ять як феномен консолідації суспільства / Політична консолідація державотворчих сил України: проблеми, перспективи: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 11 лютого 1998 р.). – К.: УФІМБ, 1998. – С. 128-131.
113. Герасимчук А. Проблеми управління в історичній свідомості українського суспільства / Політична культура демократичного суспільства: стан і перспективи в Україні: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 26-27 лютого 1998 р.). – К., 1998. – С. 178-181.
114. Герасимчук А. Проблеми злагоди в історичній свідомості українського суспільства / Духовність та

злагода в українському суспільстві на перехресті тисячоліть: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 16-18 вересня 1999 р.). –1999. — С. 492-495.

115. Герасимчук А. Атрибутивний характер історичної свідомості у формуванні державної служби України // Збірник наукових праць Української Академії Державного управління при Президентові України. – Вип.2. – К.: Вид-во УАДУ, 1998. – С. 89-92.
116. Герасимчук А. Етнодемографічні конфліктні ситуації та конфлікти в Україні: сутність, ідеологічні симулякри // Етнодемографічні конфлікти в посттоталітарному просторі. – К.: УФІМБ, 1999. – С. 125-129.
117. Герасимчук А. Короткий курс розвитку філософської думки в Україні. – К.: ЄУФІМБ, 1999. – 78 с.
118. Герасимчук А. Курс лекцій з філософії. Навчальний посібник. – К.: ЄУФІМБ, 1999. — 166 с.
119. Герасимчук А. Курс лекцій з філософії. Навчальний посібник. – К.: ЄУФІМБ, 1999. — 425 с.
120. Герасимчук А. Основи екології. – К.: ЄУФІМБ, 1999. – 68 с.
121. Герасимчук А. Соціологія. Курс лекцій. – К.: ЄУФІМБ, 1999. – 88 с.
122. Герасимчук А. Історична свідомість: сутність і структура // Філософські обрії. – 1999. – № 1-2. – с. 89-97.

123. Герасимчук А. Порівняльний аналіз податкових систем Польщі і України / Податковий кодекс і стимулювання вільних підприємств: програми, концепції, технології: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 10-11 березня 2000 р.). – К.: ЄУФІМБ, 2000. – С. 98-102.
124. Герасимчук А. Историчний прогрес і проблеми єдності людства у філософії Карла Ясперса // Філософські обрії. – 2000. – № 3. – С. 17-25.
125. Elements of business philosophy / Zbornik z miedzynarodnej konferencje / Narodna a regionalna ekonomika (Krajiny Visegnady a EU) (Herlany 18-20. X. 2000). – Herlany – 2000. – S. 148-150.
126. Aspekty filozofii ukraińskiej w poezji J. Słowackiego / Проблеми державного будівництва в Україні: матеріали науково-практичної конференції "Проблеми державного будівництва в умовах європейського шляху розвитку незалежності України" (25 квітня 2001 р.). – Вип. 6. – К., 2001. – С. 328-332.
127. Герасимчук А. Методика викладання гуманітарних дисциплін у технічних вузах Польщі // Нова парадигма. – Вип. 15-18 – 2001.
128. Герасимчук А. Технології навчання соціально-гуманітарних дисциплін у технічних вищих навчальних закладах Польщі і України / Інформаційні технології в економіці, менеджменті і бізнесі. Проблеми науки, практики і освіти: матеріали Міжнародної науково-

- практичної конференції. – К.: ЄУФІМБ, 2001. – С. 218-221.
129. Герасимчук А. Місце і роль гуманітарних дисциплін в технічних вузах Польщі / Використання методів активізації навчання і у вищих технічних навчальних закладах в сучасних умовах: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 23-24 листопада 2001 р.). – Запоріжжя: ЗДІА, 2001. – С. 44-46.
130. Rola małych i średnich przedsiębiorstw w kształtowaniu społeczeństwa gospodarki rynkowej / Aglomeracje lokalne w procesie transformacji i integracji z Unią Europejską. Konferencja naukowa. Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Stalowej Woli. – 2001. – S. 93-103.
131. Podstawowe zakresy problemu "człowiek-przyroda" / Zeszyty Naukowe politechniki Rzeszowskiej: Ekonomia i Nauki Humanistyczne. – Z. 9. – Rzeszów, 2001. – S. 41-47.
132. Герасимчук А. Засади гуманітаризації управлінської культури менеджера сьогодення і майбутнього // Гуманітарний вісник ЗДІА. – Вип. 7. – Запоріжжя, 2001. – С. 24-25.
133. Герасимчук А. Специфіка проведення занять у польських вузах. – Вип. 7. – Запоріжжя, 2001. – С. 153-156.
134. Герасимчук А. Роль Інтернета в углублении знаний дисциплин социально-гуманитарного цикла в польских технических вузах // Інформаційні технології в економіці, менеджменті і бізнесі. Проблеми науки, практики та

- освіти: збірник наукових праць. – К.: ЄУМФІМБ, 2002. – С. 268-270.
135. Герасимчук А. Проблема вибора професії в епоху глобалізації // Інформаційні технології в економіці, менеджменті і бізнесі. Проблеми науки, практики та освіти: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 12-13 грудня 2002 р.). – Част. 2. – К.: ЄУМФІМБ, 2002. – С. 130-135.
136. Герасимчук А. Формування особистості підприємця в технічному ВНЗ Польщі / Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 9-10 жовтня 2002 р.). – К.: НУХТ, 2002. – С. 127-128.
137. Герасимчук А. Основні виховні ідеали у спадщині Григорія Ващенка // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку: збірник наукових праць. – №14. – Львів, 2003. – С. 69-72.
138. Герасимчук А. Духовні підвалини сучасного бізнесу // Мова. Культура. Бізнес. – Вип. 1. – К.: Правові джерела, 2003. – С. 217-220.
139. Герасимчук А. Основи екології. Соціальні та прикладні аспекти. – К.: Вид-во Європ. Ун-ту, 2001. – 107 с.
140. Герасимчук А. Соціологія. – К.: Вид-во Європ. Ун-ту, 2002. – 237 с.
141. Aspekty humanistyczne w zarządzaniu i biznesie (monografia). – Rzeszów: Poligrafia Wyższego Seminarium Duchownego w Rzeszowie, 2001. – 174 s.

142. Etyka i Etykieta Biznesu (monografia). – Rzeszów: Poligrafia Wyższego Seminarium Duchownego w Rzeszowie, 2003. – 231 s.
143. Курс лекцій з філософії (3-є вид.) – К.: Вид-во Європ. Ун-ту, 2005. – 422 с.
144. Герасимчук А. Соціологія бізнесу. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2006. – 276 с.
145. Герасимчук А. Етика і етикет сучасного бізнесу. – К.: Вид-во Європ. Ун-ту, 2007. – 285 с.
146. Kierunki współpracy prywatnych szkół Ukrainy i Polski u progu XXI stulecia // Doskonalenia Edukacji na poziomie wyższym i średnim. – Rzeszów: Oficyna Poligraficzna Politechniki Rzeszowskiej, 2004. – S. 39-43.
147. Filozoficzno-patriotyczne wątki w twórczości J. Słowackiego i J. Iwaszkiewicza // Українська полоністика. – 2005. – №2. – С. 149-157.
148. Герасимчук А. Проблеми толерантності в Україні / Матеріали круглого столу (м. Житомир, 29 травня 2007 р.). – Житомир: Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2007. – С. 23-26.
149. Герасимчук А. Основні елементи особистої культури менеджера / Матеріали Першої науково-практичної конференції "Конкурентоспроможність в умовах глобалізації: реалії, проблеми та перспективи" (м. Житомир, 26-27 квітня 2007 р.). – Житомир, 2007. – с. 37-38.

150. Герасимчук А. Деякі соціально-економічні аспекти туризму в Україні і Польщі / Актуальні проблеми, сучасний стан, перспективи розвитку індустрії туризму в Україні: матеріали Другої Міжнародної науково-практичної конференції. – Житомир: Вид-во ЖБ КІБІТ, 2008. – с. 11-14.
151. Герасимчук А. Конкуренція в бізнесовій підприємницькій діяльності як один з проявів закону єдності і боротьби протилежностей / Матеріали Третьої Міжнародної науково-практичної конференції "Конкурентоспроможність в умовах глобалізації: реалії, проблеми та перспективи" (м. Житомир, 5 червня 2009 р.). – Житомир, 2009. – с. 3-5.
152. Źródta religiine etyki biznesu // Українська полоністика. – 2009. – №6. – с. 3-10.
- 153 – 265 (112 статей) // Геополітичний словник : навчальний посібник / [Саух П.Ю., Бутковська Н.Ю., Герасимчук А.А. та ін.] ; за заг. ред. професора П.Ю. Сауха. – К. : "МП Леся", 2010. – 328 с.

ЗМІСТ

Переднє слово.....	3
Мої шляхи життєві... ..	5
Prof. dr hab. Andrzej Gierasimczuk.....	37
Вчений, педагог, людина.....	39
Учений європейської візії.....	46
Слово про друга.....	55
Вчений, педагог та організатор освіти (до 70-річчя Андрія Андрійовича Герасимчука).....	59
Еuropageist професора Герасимчука.....	63
Людина з європейською ментальністю.....	65
Оратор професор А. А. Герасимчук.....	67
Вибрані праці ювіляра.....	69

Науково-популярне видання

**Філософ європейської візії
(до 70-річного ювілею професора А.А. Герасимчука)**

Укладачі: *Саух Петро Юрійович,
Козловець Микола Адамович,
Слюсар Вадим Миколайович,
Герасимчук Валентина Іванівна,
Свінціцька Олена Іванівна.*

Надруковано з оригінал-макетів авторів

Підписано до друку 29.10.10. Формат 60*90/16. Папір офсетний.

Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.

Ум. друк. арк. 5.0. Обл. вид. арк. 4.7. Наклад 50. Зам. 216.

Видавництво Житомирського державного університету імені Івана Франка
м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 40

Свідоцтво про державну реєстрацію:
Серія ЖТ № 10 від 07.12.04 р.
Електронна пошта (E-mail): zu@zu.edu.ua